

**PAŃSTWOWY
POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W TORUNIU**

**Stan bezpieczeństwa sanitarnego
Powiatu Toruńskiego w 2021 r.**

Toruń, maj 2022 r.

SPIS TREŚCI:

	str.
Wstęp.....	3
EPIDEMIOLOGIA.....	6
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń w 2021 r.....	6
Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym.....	15
Wnioski.....	17
HIGIENA KOMUNALNA.....	18
Jakość wody przeznaczonej do spożycia.....	18
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	18
Stan sanitarny podmiotów leczniczych.....	19
Jakość wody do kąpieli.....	20
Wnioski.....	20
HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU.....	21
Stan sanitarny obiektów żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi, produkcji i obrotu kosmetykami.....	21
RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach.....	23
Wnioski.....	24
HIGIENA PRACY.....	25
Nadzór nad środowiskiem pracy	25
Choroby zawodowe.....	26
Wnioski.....	29
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	30
Ocena warunków sanitarno - higienicznych w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku.....	30
Wypoczynek dzieci i młodzieży.....	31
Wnioski.....	31
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	32
Wnioski.....	34
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	35
Profilaktyka nadwagi i otyłości.....	35
Profilaktyka tytoniowa.....	36
Profilaktyka uzależnień.....	38
Profilaktyka chorób zakaźnych.....	38
Wnioski.....	40

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Państwu informację nt. stanu bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Toruńskiego w 2021 r. Jest to raport sporządzany corocznie w oparciu o analizę sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych w minionym roku oraz wyniki kontroli przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu w ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Do priorytetowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu w 2021 roku należała działalność przeciwepidemiczna w związku z trwającą pandemią wirusa SARS-CoV-2. Działania wdrażane przez Państwową Inspekcję Sanitarną tj. kwarantannowanie osób z kontaktu, badanie osób zakażonych oraz osób z kontaktu z chorymi, nadzór molekularny nad wariantami wirusa SARS-CoV-2, nadzór nad ogniskami zachorowań na COVID-19, a także kontrole przestrzegania obostrzeń sanitarnych ustanowionych w związku z epidemią miały na celu zwalczanie zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się COVID-19.

Równolegle prowadzono nadzór nad bezpieczeństwem żywności, wody do spożycia, jak również wody w kąpieliskach, środkami zastępczymi, kosmetykami, higieną środowiska, higieną pracy, czy nauczania i wychowania. Prowadzono również nadzór nad warunkami sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Działania te były w pewnej mierze ograniczone z uwagi na epidemię zakażeń SARS-CoV-2 oraz znacznym zaangażowaniem sił i środków w działania przeciwepidemiczne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wykonuje zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obszarze Miasta Torunia (powiat grodzki) i Powiatu Toruńskiego (powiat ziemski), obejmującego miasto Chełmża oraz gminy: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka. Na nadzorowanym terenie zamieszkiwało w 2021 r. 307865 osób, w tym w Toruniu: 197 812 osób, a w powiecie ziemskim: 110 053 (stan w dniu 30.06.2021 r.).

Dzieci do lat 2 stanowiły odpowiednio 3655 i 2171 osób, natomiast liczba dzieci do lat 14 wynosiła 28526 osób w Toruniu i 19439 osób w powiecie ziemskim.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu na koniec 2021 r. figurowało 6345 obiektów, w tym 2437 w Powiecie Toruńskim.

W 2021 r. przeprowadzono w Powiecie Toruńskim 448 kontroli sanitarnych w 399 obiektach (2020 r. - 287 kontroli w 223 obiektach).

Ponadto przeprowadzono też ogółem (powiat toruński grodzki i ziemski) 1795 kontroli wyłącznie w zakresie przestrzegania obowiązujących rozporządzeń Rady Ministrów

w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w tym 148 na terenie powiatu bydgoskiego w ramach kontroli krzyżowych, wynikających z polecenia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Podczas 81 kontroli sanitarnych (ok. 18%) stwierdzono różnego rodzaju nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań higieniczno-sanitarnych (2020 r. - 22%). Ponadto podczas 7 kontroli, przeprowadzonych przez pracowników tut. PSSE stwierdzono w Powiecie Toruńskim nieprzestrzeganie ustanowionych przepisów przeciwepidemicznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał 209 decyzji administracyjnych, w tym 15 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości.

Wydano także 106 decyzji ustalających opłatę za czynności kontrolne w związku ze stwierdzonym naruszeniem wymagań higieniczno-sanitarnych lub za czynności związane ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W 2021 r. pracownicy PSSE w Toruniu nałożyli ogółem 215 mandatów karnych na kwotę 35500 zł, w tym 26 mandatów na kwotę 5200 zł w Powiecie Toruńskim. 7 mandatami na kwotę 700 zł PPIS w Toruniu ukarał w Powiecie Toruńskim osoby nieprzestrzegające obostrzeń sanitarnych związanych ze stanem epidemii (właściciele, pracownicy w obiektach nadzorowanych). 76 mandatów na kwotę 10 350 zł nałożono w powiecie bydgoskim w ramach kontroli krzyżowych.

W minionym roku wydano ponadto 89 postanowień, 5 tytułów wykonawczych i 440 opinii sanitarnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadził stały monitoring oraz ocenę sytuacji sanitarno - epidemiologicznej na nadzorowanym terenie w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne lub wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. W związku ze stanem epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 korzystano również z wyników badań wprowadzonych do systemu teleinformatycznego – EWP. W wyniku dokonanych zgłoszeń chorób zakaźnych oraz chorób zawodowych przeprowadzono 9047 wywiadów epidemiologicznych (2020 r. – 5459), w tym 8829 dot. zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (2020 r. – 5263).

W 2021 r. pobrano ogółem 898 próbek do badań laboratoryjnych (2020 r. – 405), wykonano 7717 badań (2020 r. – 1658), w których przeprowadzono 16676 oznaczeń (2020 r. – 4746).

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu wykonywał również badania zlecane przez placówki służby zdrowia, producentów

i dystrybutorów żywności oraz instytucje i osoby prawne odpowiedzialne za dostarczanie wody, w tym wody do spożycia przez ludzi, zakłady produkcyjne sprawdzające swoje środowisko pracy, a także mieszkańców powiatu.

W Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Toruniu wdrożono w działalności kontrolnej system zarządzania jakością zgodny z wymaganiami normy *PN-EN ISO/IEC 17020:2012 Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję*. Jednolite procedury kontroli oparte na obowiązujących przepisach prawnych, usystematyzowane planowanie kontroli, dokumentowanie sprawowanego nadzoru oraz wykwalifikowana kadra, systematycznie doskonaląca swoje umiejętności zawodowe, zapewniają skuteczną realizację zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W działalności laboratoryjnej PIS funkcjonuje system zarządzania zgodny z normą *PN-EN ISO IEC 17025:2018-02P „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”*. Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu wykonujące badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, różnego rodzaju badania środowiskowe i inne), dysponujące wykwalifikowaną kadrą, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą, stanowi istotny instrument nadzoru. W celu zapewnienia maksymalnej wiarygodności wyników badań, a także spełnienia wymagań Unii Europejskiej, laboratoria badania żywności oraz wody pracują w ramach systemów zintegrowanych. Świadectwem kompetencji laboratorium badawczego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu jest certyfikat akredytacji nr AB 583.

W roku 2021 sytuacja epidemiologiczna COVID-19 stanowiła nadal poważne zagrożenie ze względu na wysokie wskaźniki zapadalności i wysokie wskaźniki zgonów, a działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w tym Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu skupiona była na ochronie zdrowia i życia mieszkańców powiatu w związku z trwającym stanem epidemii.

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Toruniu**

Ewa Nowak-Wąsicka

EPIDEMIOLOGIA

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń w 2021 roku

Ocenę sytuacji epidemiologicznej opracowano na podstawie danych uzyskanych z nadzoru nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi na terenie powiatu toruńskiego. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny.

W 2021 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu wpłynęło: 9468 podejrzeń lub potwierdzeń zakażeń i chorób zakaźnych, 211 dodatkich wyników badań materiału biologicznego oraz 101 zgłoszeń pokąsań przez zwierzęta, które wystąpiły na terenie powiatu ziemskiego. Zachorowania na COVID-19 rejestrowano na podstawie danych wprowadzanych do systemu teleinformatycznego.

W 2021 w powiecie ziemskim odnotowano 180 zgonów z powodu zakażeń i chorób zakaźnych (2020 – 55). Przyczyną zgonów w 178 przypadkach była choroba COVID-19 (w tym 1 przypadek rozpoznano jako podejrzenie), w 1 przypadku posocznica nieokreślona, w 1 przypadku zapalenie jelit wywołane przez *Clostridioides difficile*.

W 2021 r., podobnie jak w roku 2020, zachorowania na COVID-19 zdominowały inne choroby zakaźne. Znaczny wzrost liczby zachorowań na COVID-19 obserwowany był w I kwartale (3557 przypadków) i IV kwartale (3870 przypadków) tego roku. Sytuację epidemiologiczną w powiecie ziemskim wszystkich chorób zakaźnych, oprócz zakażeń wywołanych przez SARS-CoV-2, można uznać za dobrą. W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., odnotowano znaczny spadek liczby zachorowań w przypadku ospy wietrznej, krztuśca, płonicy, grypy i zachorowań grypopodobnych. Wzrost odnotowano w przypadku COVID-19, gruźlicy, zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych. Zachorowania na pozostałe choroby zakaźne utrzymywały się na poziomie zbliżonym do roku 2020. Nie wystąpiły zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne.

Wybrane choroby zakaźne w powiecie toruńskim ziemskim w latach 2017 – 2021. Liczba zachorowań i zapadalność na 100 tys. ludności.

Rok	2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.		2021 r.	
Jednostka chorobowa	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.
Różyczka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Świnka	3	2,86	4	3,8	2	1,9	1	0,9	0	0
Ospa wietrzna	558	531,27	451	425	599	556,5	260	239,9	163	148,1
Krztusiec	57	54,27	28	26,4	14	13,01	14	12,9	0	0
Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe	356	338,9	355	334,5	249	231,3	138	127,3	259	235,3
WZW typu B	10	9,52	9	8,5	14	13,01	15	13,8	12	10,9
WZW typu C	13	12,38	9	8,5	5	4,7	4	3,6	6	5,5

Płonica	41	39,04	77	72,6	196	182,1	39	35,9	14	12,7
Neuroinfekcje	11	10,5	18	17	11	10,2	3	2,7	2	1,8
Borelioza	24	22,85	11	10,4	16	14,9	16	14,7	20	18,2
Grypa i zachorowania grypopodobne	10335	9840	12468	11749,1	8054	7482,3	5526	5100,3	4298	3905,4
Gruźlica	5	4,8	15	14,1	16	14,9	7	6,4	15	13,6
Covid-19	0	0	0	0	0	0	5263	4857,6	8829	8022,5

Choroby zakaźne objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych

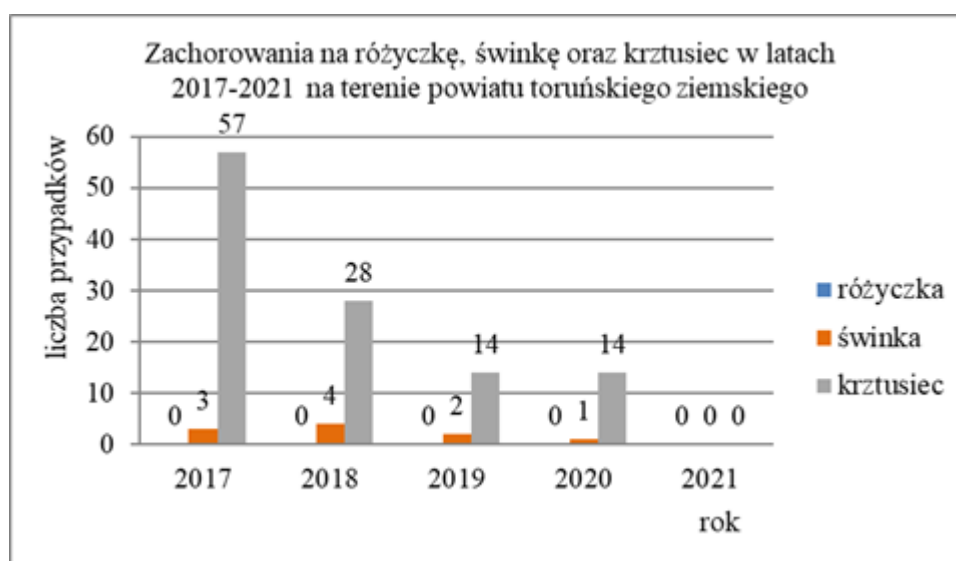
Zapadalność na choroby zakaźne, którym zapobiega się za pomocą szczepień jest w znacznym stopniu zależna od poziomu realizacji szczepień ochronnych. Wśród chorób objętych programem obowiązkowych szczepień ochronnych w omawianym okresie w powiecie toruńskim nie zarejestrowano żadnej z tych chorób. Wśród chorób objętych programem zalecanych szczepień ochronnych wystąpiły zachorowania na ospę wietrzną.

W analizowanym okresie nie odnotowano zachorowań na krztusiec, w roku poprzednim zgłoszono 14 przypadków.

W 2021 oraz w 2020 roku nie odnotowano przypadków zachorowań na odrę.

W powiecie toruńskim od roku 2017 zachorowania na różyczkę nie występują. W ramach programu Światowej Organizacji Zdrowia różyczka od 2004 r. podlega eliminacji. Głównym celem programu jest zahamowanie transmisji wirusa różyczki w środowisku oraz eliminacja zakażeń kobiet w ciąży i zapobieganie zespołowi różyczki wrodzonej u dzieci. Osiągnięcie głównego celu programu jest możliwe poprzez utrzymanie ponad 95% poziomu uodpornienia populacji na skutek szczepień ochronnych.

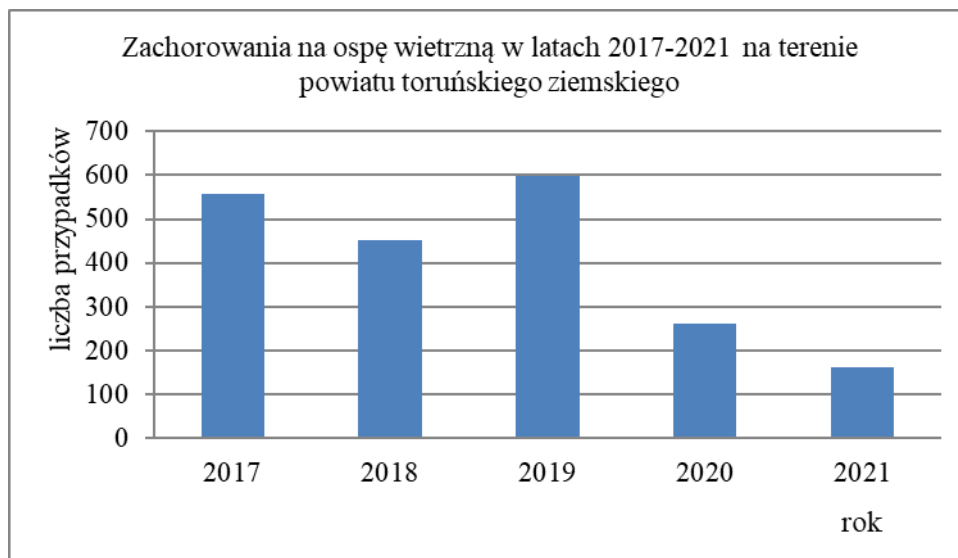
W 2021 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowań na **świnke** (2020 r. - 1).

Liczba zachorowań na **ospę wietrzną** w 2021 r. zmniejszyła się. W 2020 r. odnotowano 260 przypadków, w 2021 r. 163 przypadki. Najwięcej zachorowań dotyczyło dzieci między 3 a 6 rokiem życia. U dzieci do 14 roku życia rozpoznano 157 zachorowań. Chorowały również osoby dorosłe. Chorzy byli leczeni ambulatoryjnie (162 przypadki) i w warunkach szpitalnych (1 przypadek). W Chełmży zarejestrowano 39

przypadków zachorowań (24%), na terenach wiejskich 124 zachorowania (76 %). Zachorowało 161 osób niezaszczepionych, 1 osoba zaszczepiona 1 dawką szczepionki oraz 1 osoba zaszczepiona 2 dawkami.

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są obowiązkowe wyłącznie dla dzieci narażonych na zakażenie ze względu na obciążenie niektórymi ciężkimi chorobami lub ze względów środowiskowych. Duża liczba zachorowań na ospę wietrzną, najczęściej występująca u dzieci, potwierdza zasadność objęcia szczepieniami ochronnymi pozostałych dzieci.

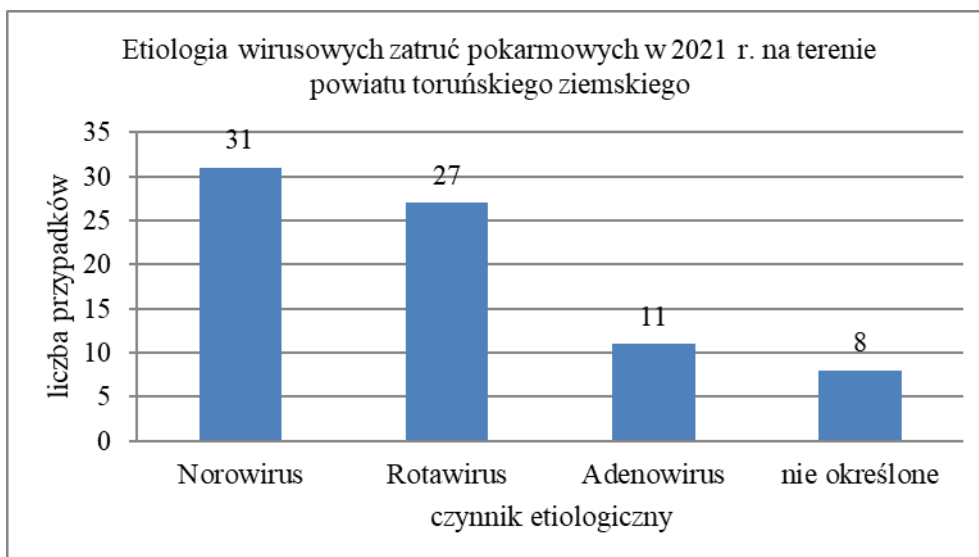
Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wywołane przez czynniki biologiczne

Zatrucia i zakażenia pokarmowe to grupa chorób o bardzo zróżnicowanej etiologii, wyodrębniona w nadzorze epidemiologicznym ze względu na ważną rolę w zdrowiu publicznym. Główną przyczyną zachorowań jest spożycie pokarmu skażonego drobnoustrojami (wirusami, bakteriami, pasożytami) lub ich toksynami. W przypadku wirusów do zakażenia dochodzi również poprzez kontakt z osobą chorą lub kontakt ze skażonymi powierzchniami zanieczyszczonymi wirusami. Zapadalność na ww. jednostki chorobowe jest związana ze stanem sanitarno – higienicznym obiektów produkcji i obrotu żywnością, a także higieną przyrządzania i spożywania potraw w środowiskach domowych.

W 2021 r. zarejestrowano 259 zachorowań na zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wywołane przez czynniki biologiczne, natomiast w 2020 r. - 138 przypadków. Powyższe zachorowania obejmują wirusowe zakażenia jelitowe, bakteryjne zatrucia pokarmowe a także biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Wirusowe zakażenia jelitowe

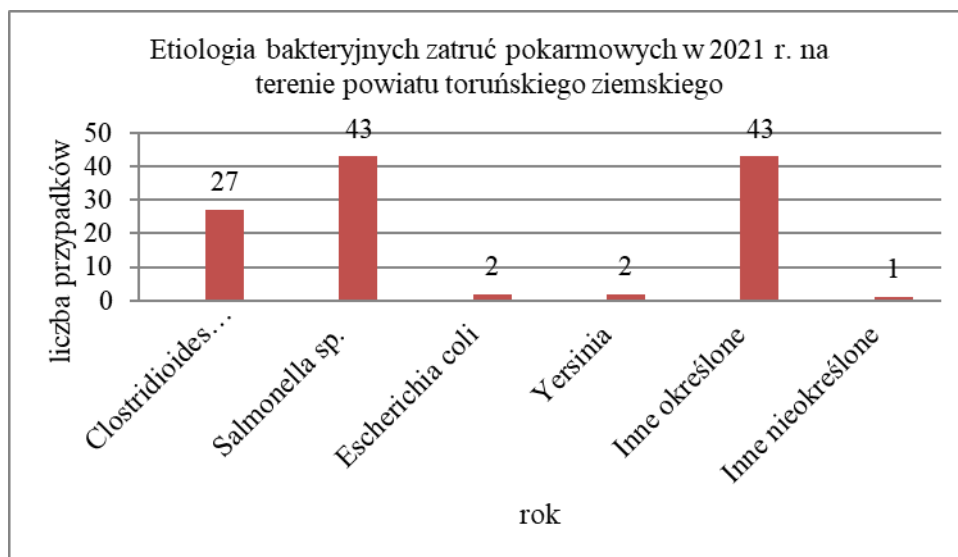
Liczba zgłoszonych przypadków **wirusowych zakażeń jelitowych w 2021 r.** wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 2021 r. zgłoszono 77 przypadków, w 2020 r. – 33. Przyczyną największej liczby zakażeń były **Norowirusy** – 31 przypadków (40%) i **Rotawirusy** – 27 przypadków (35%). Ponadto zarejestrowano 11 przypadków zakażeń wywołanych przez **Adenowirusy** (14%), 8 przypadków **wirusowych zakażeń nieokreślonych** (11%). Najwięcej zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wystąpiło u dzieci do 1 roku życia – 49 przypadków, co stanowiło 64% zachorowań. Zachorowało 42 chłopców/mężczyzn (55%) i 35 dziewczynek/kobiet (45%). Hospitalizowano 75 osób, 2 leczono w warunkach domowych. Chorzy to mieszkańcy obszarów wiejskich (68 osób) i Chełmży (9 osób). Nie rejestrowano ognisk epidemicznych.

Bakteryjne zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

Wśród wszystkich zakażeń jelitowych bakteryjne zakażenia jelitowe stanowiły najbardziej liczną grupę zachorowań. W 2021 r. w grupie bakteryjnych zakażeń jelitowych zgłoszono 118 przypadków zachorowań (2020 r. - 61). Najwięcej zachorowań było wywołanych przez pałeczki *Salmonella sp.* – 43 przypadki (36%) oraz przez **bakteryjne zakażenia jelitowe inne określone** – 43 przypadki (36%). Najliczniejszą grupą chorych na salmonellozę były dzieci do lat 9 – 28 przypadków (65%). W sumie zachorowało 20 chłopców/mężczyzn i 23 dziewczynki/kobiety. Spośród wszystkich chorych 34 osoby hospitalizowano. Na bakteryjne zakażenia jelitowe inne określone chorowały osoby do 16 roku życia, 23 dziewczynki/kobiety, 20 chłopców/mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano u dzieci do 2 roku życia – 29 przypadków (67%). Chorzy to głównie mieszkańcy wsi – 41 chorych, miasta - 2 chorych.

Pozostałe zachorowania wśród bakteryjnych zakażeń jelitowych dotyczyły zakażeń wywołanych przez: *Clostridioides difficile* – 27 przypadków (23%), **nieokreślone bakteryjne zakażenia jelitowe** - 1 przypadek (2%), *Escherichia coli* inną i BNO – 2 przypadki (1%), **inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Yersinia enterocolitica*** – 2 przypadki (2%). Zachorowania dotyczyły osób w różnych grupach wiekowych. Zachorowało 8 dzieci do 14 roku życia i 21 osób dorosłych. Zakażenia wykryto u 16 chłopców/mężczyzn i 16 dziewczynek/kobiet. Chorzy to głównie mieszkańcy wsi (28 osób), w mieście zachorowały 4 osoby.

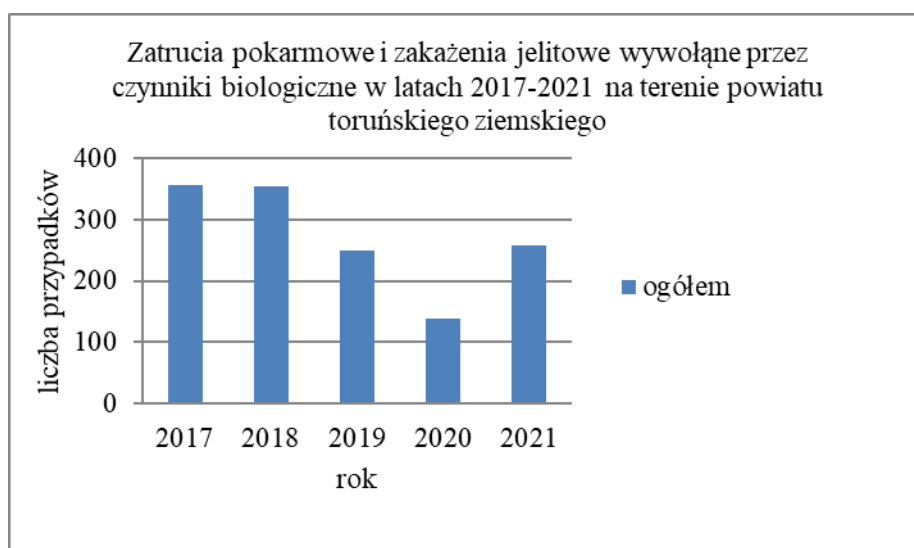

W 2020 i w 2021 roku nie odnotowano ognisk zachorowania spowodowanych pałeczkami *Salmonella sp.* oraz innymi bakteriami.

Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do 2 lat

W 2021 r. zarejestrowano 42 przypadki zachorowań u dzieci do lat 2 (2020 r. – 28). W szpitalu leczono 34 dzieci (68%), 8 leczono ambulatoryjnie (32%). Zachorowało 25 chłopców (60%) i 17 dziewczynek (40%). Zachorowało 17 dzieci przed ukończeniem 1 roku życia i 25 po ukończeniu 1 roku życia. Chorzy to mieszkańcy wsi – 30 dzieci oraz miasta Chełmża – 12 dzieci. Nie zarejestrowano żadnego ogniska zachorowania.

Zarejestrowano 64 przypadki biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Aby skutecznie zapobiegać występowaniu chorób przenoszonych drogą pokarmową należy zawsze przestrzegać tzw. 5 kroków do bezpiecznej żywności tj.:

1. Utrzymywać czystość rąk przed przygotowaniem i spożywaniem żywności oraz miejsc, w których są przyrządzane posiłki.
2. Oddzielać żywność surową od ugotowanej.
3. Poddawać żywność właściwej obróbce termicznej (gotowanie, pieczenie itp.).

4. Przechowywać żywność w prawidłowych warunkach chłodniczych.
5. Używać bezpiecznej wody i żywności.

Bablowica

W 2021 r. i w 2020 r. nie zgłoszono przypadków bąblowicy wątroby wywołanej przez tasiemca *Echinococcus sp.*

Giardioza

W 2021 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na giardiozę, w 2020 r. nie odnotowano przypadków zakażenia. Zachorowała 6-letnia dziewczynka, mieszkanka wsi. Dziecko leczono ambulatoryjnie.

Listerioza

W 2021 r. oraz w 2020 r. nie rejestrowano przypadków zachorowań na listeriozę.

Choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek

Na terenie powiatu ziemskiego w 2021 r. odnotowano 6 przypadków zachorowań na **wirusowe zapalenie wątroby typu C**, w 2020 r. zarejestrowano 4 przypadki. Zakażenia zgłoszono u 3 mężczyzn i 3 kobiet. Zachorowały osoby w grupie wiekowej między 32 a 57 rokiem życia. Na podstawie przeprowadzonych 5 wywiadów epidemiologicznych ustalono, że prawdopodobnym głównym źródłem zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu C mogły być zabiegi medyczne, 1 osoba chora korzystała również z usług niemedycznych (makijaż permanentny, kolczykowanie). W jednym przypadku chora miała kontakt domowy z osobą chorą na wzv typu C. Zachorowania miały przebieg przewlekły, 2 chorych hospitalizowano. Wszyscy chorzy to mieszkańcy wsi. Z jedną osobą nie udało się przeprowadzić wywiadu epidemiologicznego. Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciwko wzv typu C upowszechnianie wiedzy na temat zapobiegania zakażeniom HCV i edukacja zagrożeń, także o pozamedycznych drogach przenoszenia zakażenia, jest ważnym elementem zapobiegania poważnym skutkom choroby.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B zgłoszono u 12 osób (2020 r. - 15). Zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu B dotyczyły 9 mężczyzn i 3 kobiet. Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej między 23 a 36 rokiem życia – 8 przypadków, w grupie wiekowej 46 a 70 rokiem życia – 4 przypadki. Hospitalizowano 2 osoby. Wśród zakażonych, z którymi przeprowadzono wywiad, 1 osoba nie była zaszczepiona przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, 4 osoby otrzymały pełny cykl szczepień. Ustalono, że chorzy przed wykryciem zakażenia poddawani byli głównie zabiegom medycznym, 1 osoba chora była krwiodawcą, 2 osoby korzystały z usług niemedycznych (kolczykowanie, tatuaże), 1 osoba zażywała narkotyki. Z powodu braku kontaktu z 7 chorymi nie przeprowadzono wywiadu epidemiologicznego, tym samym nie udało się ustalić niezbędnych danych.

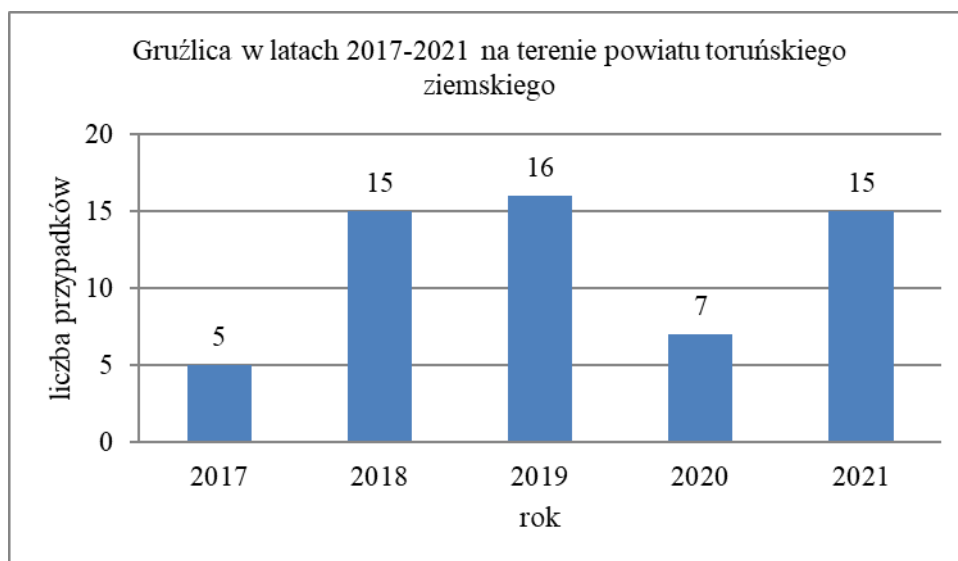
W 2021 r., tak samo jak w roku 2020, w powiecie ziemskim nie zarejestrowano zachorowań na zespół nabytego upośledzenia odporności (**AIDS**), w 2021 r. nie odnotowano przypadków nowych zakażeń wirusem **HIV** (2020 r. – 1). Promowanie badań w kierunku zakażenia HIV jest priorytetem w celu zmniejszenia zachorowań na AIDS.

Gruźlica

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną, wywołaną przez prątki gruźlicy. To choroba wielonarządowa, która atakuje wszystkie narządy i tkanki, a szczególnie układ oddechowy.

W 2021 r. zarejestrowano 15 przypadków zachorowań na gruźlicę, w 2020 r. - 7

przypadków. Odnotowane w 2021 r. przypadki dotyczyły głównie gruźlicy płuc, u jednej osoby stwierdzono gruźlicze zapalenie opłucnej. Zachorowało 6 kobiet i 9 mężczyzn. Najmłodsza osoba chora miała 19 lat, najstarsza 70 lat. Spośród wszystkich zachorowań 2 odnotowano w mieście Chełmża, a 13 na wsi.

Choroby przenoszone drogą płciową

Choroby przenoszone drogą płciową należą do grupy chorób powracających, niebezpiecznych dla zdrowia publicznego. W 2021 r. w powiecie ziemskim zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na **kiłę** (2020 r. – 0). Rozpoznano kiłę wczesną oraz kiłę – inne postaci kiły i kiła niekreślona. Zachorowały 2 kobiety w wieku 25 i 28 lat. Obie kobiety to mieszkanki wsi.

W 2021 r. nie odnotowano zachorowań na **rzeżączkę**, w 2020 roku zgłoszono 1 przypadek.

W analizowanym okresie nie zarejestrowano przypadków **choroby przenoszonej drogą płciową wywołaną przez Chlamydie** (2020 r. – 1).

Choroby przenoszone przez kleszcze

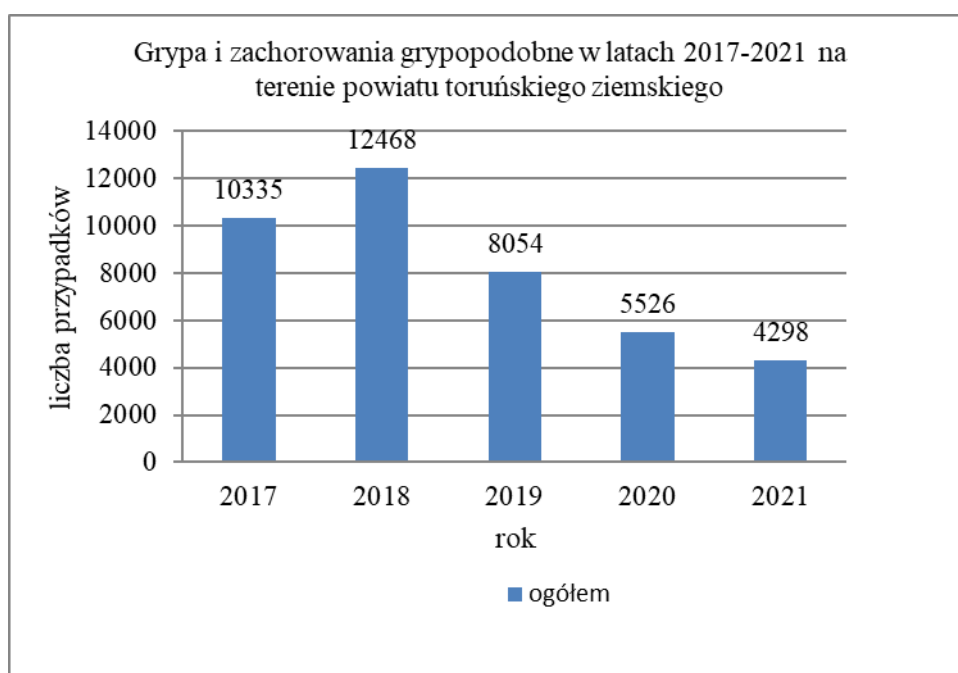
Borelioza zwana też **Chorobą z Lyme** jest odzwierzęcą chorobą zakaźną wywołaną przez krętki *Borrelia burgdorferi*. Rezerwuarem tych bakterii są liczne gatunki zwierząt głównie gryzonie, natomiast wektorem choroby są kleszcze z rodzaju *Ixodes*. Choroba może mieć różną postać – w fazie początkowej występuje najczęściej pod postacią rumienia wędrującego, w fazie późnej dochodzi do zakażenia wielu narządów i układów (nerwowego, kostno–stawowego, układu krążenia). Podstawą zapobiegania chorobie jest ochrona ciała przed kleszczami podczas przebywania w miejscu ich występowania, stosowanie środków odstraszających, a także szybkie usuwanie kleszczy.

W analizowanym okresie z terenu powiatu toruńskiego ziemskiego zgłoszono 20 przypadków boreliozy (2020 r. - 16). Chorobę rozpoznano u 9 kobiet i 11 mężczyzn. U wszystkich chorych wystąpiły objawy wczesnej fazy choroby – rumień wędrujący. Zachorowało 2-letnie dziecko oraz 19 osób dorosłych między 20 a 83 rokiem życia. Zakażenie potwierdzono badaniem laboratoryjnym u 9 osób. Dwóch pacjentów hospitalizowano, pozostali leczeni byli ambulatoryjnie. Osoby, które pamiętały fakt ukąszenia przez kleszcza, jako miejsce narażenia wskazywały tereny województwa kujawsko – pomorskiego (9 przypadków). Jedna z osób chorych była narażona zawodowo na zakażenie (rolnik). Pokąsani to mieszkańcy wsi (17 osób) i miasta (3 osoby).

Kleszczowe zapalenie mózgu jest wirusową chorobą ośrodkowego układu nerwowego wywołaną przez flawiowirusy. Najskuteczniejszym sposobem zapobiegania chorobie są szczepienia. Podobnie jak w latach ubiegłych na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego nie rejestrowano zachorowań na tę jednostkę chorobową.

Grypa i zachorowania grypopodobne

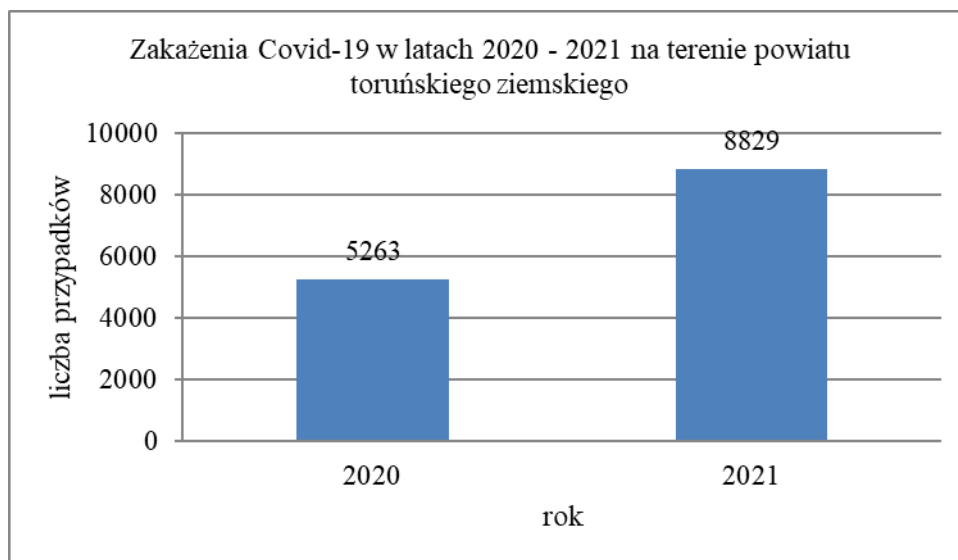
W ramach monitorowania sytuacji epidemiologicznej grypy, zgłaszaniu podlegają przypadki zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę oraz wszystkie rozpoznane klinicznie zachorowania grypopodobne i ostre zakażenia dróg oddechowych. Liczba zachorowań na gripę i zachorowania grypopodobne w 2021 r. zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego. W 2021 r. zgłoszono 4298 zachorowań, w 2020 r. odnotowano 5526 przypadków. Zachorowało 2064 dzieci do 14 roku życia. Nie wystawiono skierowań do szpitali. W 2021 r. nie odnotowano przypadków grypy potwierdzonych badaniem molekularnym.

COVID-19

W analizowanym okresie zarejestrowano 8829 przypadków zachorowań na COVID - 19, chorobę wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2. Odnotowano 178 przypadków zgonów z powodu COVID-19 (w tym 1 przypadek rozpoznano jako podejrzenie). Najmłodsza osoba, która zmarła miała 36 lat. Najwięcej zgonów zarejestrowano w grupie wiekowej między 70 a 90 rokiem życia.

Ogniska zakażeń wirusem SARS-CoV-2 występowały w środowiskach domowych, zakładach pracy, zakładach produkcyjnych, placówkach oświatowo-wychowawczych, schroniskach dla bezdomnych, domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych, podmiotach leczniczych.

Neuroinfekcje

Infekcje ośrodkowego układu nerwowego mogą być wywołane przez bakterie, wirusy, grzyby i pasożyty. W 2021 r. odnotowano 2 przypadki neuroinfekcji (2020 r. – 3).

Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone było przyczyną 1 zachorowania. Chory to 15-letni chłopiec, mieszkaniec wsi. Dziecko było hospitalizowane. Zachorowanie potwierdzono na podstawie ogólnego badania płynu mózgowo-rdzeniowego.

Na **chorobę Creutzfeldta-Jakoba** zachorowała 1 osoba, 64-letnia kobieta, mieszkanka wsi. Chorobę rozpoznano na podstawie objawów klinicznych i potwierdzono badaniem laboratoryjnym.

Choroby inwazyjne

a) Choroby wywołane przez *Streptococcus pyogenes*

Główną postacią kliniczną inwazyjnego zachorowania wywołanego przez *Streptococcus pyogenes* jest **róża**. Jest to choroba skóry, której główną cechą jest ostry, rozprzestrzeniający się stan zapalny skóry i tkanki podskórnej. W 2021 r. zachorowanie potwierdzono u 12 osób (2020 r. – 21), z których 3 osoby hospitalizowano. Zachorowało 5 kobiet/dziewczynek i 7 mężczyzn/chłopców. Zachorowania dotyczyły osób pomiędzy 10 a 84 rokiem życia. Chorzy to mieszkańcy wsi (11 osób), w mieście zachorowała 1 osoba.

System nadzoru epidemiologicznego obejmuje również rejestrację nieinwazyjnego zakażenia *Streptococcus pyogenes* - **płonicę**. W 2021 r. zarejestrowano 14 przypadków, w 2020 r. – 39. Chorowały wyłącznie dzieci do 9 roku życia (100%). Na płonicę zachorowało 8 chłopców i 6 dziewczynek. Dwie osoby hospitalizowano, pozostałe leczono ambulatoryjnie. Chorzy to mieszkańcy wsi. Nie zarejestrowano ognisk epidemicznych.

b) Choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*

Najczęściej rejestrowaną postacią kliniczną inwazyjnej choroby pneumokokowej jest posocznica i zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych. W 2021 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowań na chorobę inwazyjną wywołaną przez pneumokoki (2020 r. – 1).

c) Choroby wywołane przez *Haemophilus influenzae*

Zakażenie bakterią *Haemophilus influenzae* szerzy się drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego. W 2021 i 2020 roku nie odnotowano przypadków zachorowań.

Pokąsania przez zwierzęta oraz inne narażenia na zachorowania na wściekliznę

W 2021 r. zarejestrowano 101 pokąsań przez zwierzęta, w 2020 r. - 103. Najczęściej dochodziło do pokąsań przez psy (77 przypadków – 76%) oraz koty (23 przypadki – 23%). Jedna osoba została pokąsana przez nietoperza (1%). Pokąsane osoby to 45 chłopców/mężczyzn i 56 dziewczynek/kobiet. Dzieci do 14 roku życia stanowiły 27% osób pokąsanych (27 przypadków). Zakażenia wirusem wścieklizny nie potwierdzono u żadnego z badanych zwierząt. Szczepienia przeciwko wściekliznie przeprowadzono u 19 osób pokąsanych (19%), a w 2020 r. u 33 osób (32%). Żadnej z osób pokąsanych nie hospitalizowano. U osób pokąsanych szczepienia przeciwko wściekliznie przeprowadza się w przypadku braku możliwości przeprowadzenia u zwierząt obserwacji weterynaryjnej w kierunku wścieklizny. Zarejestrowano 1 ognisko pokąsań, w którym pies pokąsał 2 osoby. Pokąsani to matka z synem, mieszkańcy wsi.

Wykonawstwo szczepień ochronnych

Stan uodpornienia dzieci do 2 roku życia

Szczepieniom p/ko gruźlicy podlegało 656 noworodków, zaszczepiono 639 dzieci, tj. 97,4%. Stan uodpornienia niemowląt w pierwszym roku życia p/ko wzw typu B wyniósł 85,1% (558 dzieci). Do Programu Szczepień Ochronnych (PSO) wprowadzono obowiązkowe szczepienie p/ko zakażeniom rotawirusami dla dzieci urodzonych po 31.12.2020 r., zaszczepiono 346 dzieci, tj. 52,7%. Od 2 m.ż. do 2 r.ż. dzieci podlegają obowiązkowym cyklom szczepień p/ko błonicy, tężcowi i krztuścowi, poliomyelitis, *Haemophilus influenzae* typu b oraz od 2017 r. p/ko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, które wykonywane są równocześnie. W drugim roku życia dzieci zostały uodpornione p/ko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 96,9% (729 dzieci), p/ko poliomyelitis i *Haemophilus influenzae* typu b w 97,1 % (730 dzieci) oraz p/ko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* w 97,9% (736 dzieci). Uodpornienie p/ko odrze, śwince, różyczce, w drugim roku życia uzyskało 77% (579 dzieci).

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci do 2 roku życia w latach 2017 – 2021

Rodzaj szczepienia	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych
BCG	98,9	98,5	98,2	98,9	97,4
WZW typu B	88,7	83,4	83	86,1	85,1
Zakażenia rotawirusowe	0	0	0	0	52,7
Błonica, tężec, krztusiec	97,8	97,4	98,3	97,7	96,9
Poliomyelitis	97,8	97,4	98,3	97,7	97,1
<i>Haemophilus influenzae</i> typu b	97,8	97,4	98,3	97,7	97,1

Streptococcus pneumoniae	0	0	99	97,1	97,9
MMR – odra, świnka, różyczka	81,3	84	82,4	82,6	77

Stan uodpornienia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

Pierwszej dawce szczepienia przypominającego p/ko błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz p/ko poliomyelitis podlegało w 2021 roku 894 dzieci w 6 roku życia, stan uodpornienia dzieci w 2021 roku wyniósł 70,7% (632 dzieci). Od 2019 r. wprowadzono do PSO szczepienie przypominające przeciwko odrze, śwince i różyczce w 6 r. ż., z rocznika 2016 zaszczepiono 630 dzieci (70,5%). Drugiej dawce szczepienia przypominającego p/ko błonicy, tężcowi i krztuścowi podlega młodzież w 14 roku życia (1097 osób). Zaszczepiono 753 osoby, tj. 68,6%. Trzeciej dawce szczepienia przypominającego podlega młodzież w 19 roku życia (850 osób), zaszczepiono 555 osób, tj. 65,3%.

Zgodnie z PSO w 10 roku życia szczepieniom przypominającym p/ko odrze, śwince i różyczce podlegało 897 osób, stan uodpornienia wyniósł 71,3% (640 dzieci).

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży szkolnej w latach 2017 – 2021

Rodzaj szczepienia	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych
błonica, tężec, krztusiec w 6 r.ż.	86,6	84,2	83,4	78,9	70,7
poliomyelitis w 6 r.ż.	86,6	84,2	83,4	78,9	70,7
MMR - odra, świnka, różyczka w 6 r.ż.	0	0	81,3	77,4	70,5
MMR - odra, świnka, różyczka w 10 r.ż.	88,4	86,1	86	78,5	71,3
dTap - błonica, tężec, krztusiec w 14 r.ż.	89,1	87,7	88,6	81,3	68,6
Td - tężec, błonica w 19 r.ż.	97,4	93,4	91,5	72,6	65,3

Realizacja wybranych szczepień zalecanych w latach 2017 – 2021

Szczepienie - przeciwko	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych
WZW typu A	4	6	24	29	12
Zak. Neisseria meningitidis	25	62	61	90	90
Zak. wirusem brodawczaka ludzkiego	25	41	44	38	15
Durowi brzuszemu	1	0	8	16	0
Kleszczowemu zap. mózgu	42	63	124	80	50
Żółtej gorączce	0	0	2	0	0
Biegunce rotawirusowej	161	115	217	215	0
Grypie	1610	1756	1821	2361	3099

Szczepienie przeciwko ospie wietrznej przeprowadzono u 73 osób narażonych w ramach szczepień obowiązkowych i u 28 osób w ramach szczepień zalecanych.

Lekarze prowadzący działalność leczniczą zgłosili 39 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 33 łagodne, 5 poważnych i 1 o charakterze ciężkim.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu zgłoszono z placówek ochrony zdrowia 185 osób uchylających się od obowiązku szczepień, w tym osoby dorosłe narażone na zakażenie wścieklizną oraz osobę szczególnie narażoną na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną WZW typu B, podlegające obowiązkowi szczepień. Ogółem nie zaszczepiono zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych 161 osób, w tym 5 osób dorosłych pokąsanych przez nieznane psy i 1 osobę dorosłą narażoną na zakażenie WZW typu B. Wystawiono 4 upomnienia dotyczące wezwania do wykonania obowiązku szczepień, 1 tytuł wykonawczy, 1 wniosek do wojewody o egzekucję administracyjną oraz prowadzono działania edukacyjne.

Wnioski:

1. Szczyt zachorowań na COVID-19 odnotowano w I i IV kwartale 2021 roku. Zachorowało 8829 osób. Z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2 zmarło 178 osób (w tym 1 przypadek rozpoznano jako podejrzenie).
2. W 2021 r. nie wystąpiły zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne.
3. W porównaniu do roku poprzedniego spadła liczba zachorowań na: ospę wietrzną, płonicę, krztusiec, grypę i zachorowania grypopodobne.
4. Choroby przenoszone drogą płciową nie stanowią problemu epidemiologicznego.
5. Na tym samym poziomie utrzymuje się liczba zachorowań na wzv typu B, wzv typu C, neuroinfekcje, boreliozę.
7. Odnotowano wzrost zachorowań na gruźlicę, COVID-19 oraz zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe.

HIGIENA KOMUNALNA

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Mieszkańcy terenów gminnych zaopatrywani są w wodę pochodzącą z 13 wodociągów publicznych. Dodatkowo mieszkańcy 5 gmin (Lubicz, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka i Zławieś Wielka), oprócz wody z wodociągów gminnych, mogą korzystać również z wody dostarczanej z wodociągu Toruń, produkowanej przez Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o.

W 2021 r. wszystkie wodociągi, funkcjonujące na terenie powiatu toruńskiego, dostarczały wodę **przydatną do spożycia**, spełniającą wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). W niektórych próbkach pobranych z wodociągów i ujęć wody występowały chwilowe przekroczenia wskaźników fizykochemicznych lub bakteriologicznych, które nie miały wpływu na ogólną ocenę przydatności wody. Właściciele urządzeń wodociągowych, po pisemnych wystąpieniach Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu, podejmowali działania korygujące procesy uzdatniania wody i uzyskiwano prawidłowe wyniki badań.

Na bezpieczne dla zdrowia zaopatrzenie w wodę mieszkańców powiatu toruńskiego miała wpływ dobra współpraca przedsiębiorstw wodociągowych z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Toruniu z wyjątkiem wodociągu Agrofood w Grabowcu. W związku z niedostarczeniem pełnych wyników badania wody z wodociągu Agrofood, zaplanowanych w ramach kontroli wewnętrznej na 2021 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadzi postępowanie administracyjne. Na uwagę zasługuje przeprowadzenie w 2021 r. modernizacji stacji uzdatniania wody w Siemoniu, polegającej na całościowej wymianie urządzeń.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020 r., poz. 2028), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadzi bieżący nadzór sanitarny nad jakością wody do spożycia z wodociągów i ujęć na terenie powiatu toruńskiego polegający na pobieraniu z urzędu do badań próbek wody i kontroli wywiązywania się z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem kontroli wewnętrznej oraz terminowego przekazywania sprawozdań z badań jakości wody.

Na podstawie monitoringu jakości wody do spożycia, prowadzonego przez producentów wody oraz nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu, należy stwierdzić, że woda dostarczana mieszkańcom gmin powiatu toruńskiego **jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego**, wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych oraz substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu.

Na terenie powiatu toruńskiego w 2021 r. nie wystąpiło pogorszenie się jakości wody spowodowane sytuacją hydrogeologiczną. O obowiązku zgłaszania powyższych sytuacji, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu informuje władze lokalne gmin i producentów wody.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad obiektami komunalnymi dotyczyła przede wszystkim kontroli bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu toruńskiego wynikającego z przestrzegania obowiązujących rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Łącznie w omawianym okresie przeprowadzono 85 kontroli w zakresie stanu sanitarno-higienicznego obiektów oraz przestrzegania obowiązujących rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku

z wystąpieniem stanu epidemii oraz wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Kontrole przeprowadzono w następujących grupach obiektów:

- hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie – 24 kontrole;
- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej – 32 kontrole;
- stacje paliw – 6 kontrole;
- kąpieliska – 6 kontrole;
- inne obiekty nie będące w ewidencji – 17 kontrole.

W oparciu o wyniki kontroli należy stwierdzić, że właściciele w/w obiektów przestrzegali nałożonych na nich obowiązków wynikających z wydawanych przez Radę Ministrów rozporządzeń w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Do tut. Stacji nie wpłynęła żadna interwencja dotycząca nieprzestrzegania przez przedsiębiorców poszczególnych ww. rozporządzeń Rady Ministrów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu otrzymywał natomiast liczne sygnały od podróżnych korzystających z transportu publicznego (pociągi) dotyczące przepełnienia pojazdów oraz nieprzestrzegania obowiązku zasłaniania ust i nosa przy pomocy maseczki. Skierowane w tej sprawie wystąpienia do przewoźników ARRIVA RP Sp. z o.o. i POLREGIO Sp. z o.o. oraz do Urzędu Marszałkowskiego, jako organizatora przewozów, nie dawały oczekiwanych rezultatów. Przyczyną takiej sytuacji było zmniejszenie liczby kursujących pociągów oraz braku możliwości prawnych egzekwowania przez przewoźnika obowiązków wynikających z rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

W 2021 r. szczególnym nadzorem objęte były prywatne domy pomocy społecznej. Przeprowadzono kontrolę 3 domów pomocy społecznej działających na terenie powiatu i wszystkie ocenione zostały pozytywnie, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego obiektów.

Placówka Całodobowej Opieki przy ul. Jodłowej 9 w Brzozówce została zlikwidowana i obecnie w budynku tym funkcjonuje Całodobowy Prywatny Dom Seniora przeniesiony z ul. Cierpickiej 9 w Toruniu. W listopadzie 2021 r. podmiot został wpisany do wojewódzkiego rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi lub osobami w podeszłym wieku. Obiekt przeznaczony jest dla 18 osób. W 2021 r. w Głogowie, gm. Obrowo powstał Dom Spokojnej Starości. Obiekt przeznaczony jest dla 15 osób, przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ponadto przeprowadzono kontrole w 2 domach dziennego pobytu (w Przysieku i Chełmży) i również nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego. Dienne domy pomocy społecznej od niedawna funkcjonujące na terenie powiatu cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców gmin.

Stan sanitarny podmiotów leczniczych

W 2021 r. na terenie powiatu toruńskiego kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 2 obiektach służby zdrowia, spośród 39 ujętych w ewidencji. W Szpitalu Powiatowym Sp. z o.o. w Chełmży, w wyniku czynności kontrolnych podjętych w ramach prowadzenia bieżącego nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego sufitu, ścian i podłóg niektórych pomieszczeń (ubytki, zacieki) oraz stanu technicznego pomieszczenia brudownika (brak umywalki). W rezultacie wydano decyzję administracyjną.

Ponadto w roku 2021 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu wpłynęła uzasadniona 1 interwencja dotycząca stanu sanitarno-higienicznego w jednym z obiektów fizjoterapii w Chełmży. Wydano decyzję administracyjną.

Na podstawie przeprowadzonych w latach ubiegłych kontroli obiekty służby zdrowia na terenie powiatu toruńskiego należy ocenić pozytywnie.

Jakość wody do kąpielii

Na terenie gmin funkcjonują 2 pływalnie: OSiT w Chełmży i CSiR „Olender” w Wielkiej Nieszawce. Stan sanitarno-techniczny pływalni w 2021 r. nie budził zastrzeżeń. Z w/w pływalni pobrano do badań 212 prób, w tym 195 prób zostało pobranych przez zarządzających pływalniami w ramach kontroli wewnętrznej, a 17 prób w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu.

Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych stwierdzono w 23 próbach stanowiących ok. 11% wszystkich zbadanych prób.

Jakość wody na krytych pływalniach zlokalizowanych na terenach gmin nie odpowiadała okresowo wymaganiom wody do kąpielii ze względu na jakość mikrobiologiczną oraz na występujące przekroczenia dopuszczalnego stężenia mętności, chloroformu i sumy organicznych związków zawartych w wodzie powstałych w wyniku reakcji z chlorem tzw. Σ THM (trihalometany). W wyniku podjętych przez zarządzających pływalniami działań naprawczych uzyskano poprawę jakości wody w zakresie mikrobiologicznym. W Pływalni CSiR OLENDER w Wielkiej Nieszawce uzyskano również poprawę jakości wody w zakresie fizyko-chemicznym. Woda do kąpielii w Pływalni OSiT w Chełmży nadal nie spełnia wymagań, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015 r., poz. 2016 z późn. zm.), w zakresie zawartości chloroformu i Σ THM. Nałożona w 2018 r. decyzja dotycząca doprowadzenia jakości wody do kąpielii w w/w zakresie do zgodnej z wymaganiami rozporządzenia nadal jest realizowana. Niepokojącym jest fakt, że związki takie jak chloroform i Σ THM uważane są za związki bardzo niebezpieczne, wywołujące nawet zmiany genetyczne i nowotworowe.

Na terenie powiatu toruńskiego funkcjonowały w 2021 r. 3 kąpieliska: na Jeziorze Kamionkowskim w Kamionkach Małych gm. Łysomice, na Jeziorze Chełmżyńskim w Chełmży przy ul. Łaziennej oraz na Jeziorze Józefowo w Józefowie gm. Lubicz. Jakość wody w kąpieliskach przed rozpoczęciem sezonu i w czasie jego trwania spełniała wymagania dla wody przeznaczonej do kąpielii. Nie stwierdzono również występowania zakwitów sinic oraz innych zanieczyszczeń wody. Rozpatrując bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z kąpielii w otwartych zbiornikach wodnych należy zwrócić uwagę na małą liczbę kąpielisk na terenie gmin.

Z tego względu zachodzi pilna potrzeba podniesienia świadomości organów samorządowych o randze i potrzebie organizowania kąpielisk, w których można się bezpiecznie kąpać.

Wnioski

1. Woda dostarczana mieszkańcom gmin powiatu toruńskiego jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych oraz substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu.
2. Stanowczo za małą w stosunku do potrzeb jest liczba domów pomocy społecznej i domów dziennego pobytu.
3. Występuje pilna potrzeba podniesienia świadomości organów samorządowych o randze i potrzebie organizowania miejsc, jakie stanowią kąpieliska, w których można się bezpiecznie kąpać.

HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Stan sanitarny obiektów żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi, produkcji i obrotu kosmetykami.

W ewidencji Sekcji Nadzoru nad Bezpieczeństwem Żywności i Żywienia na koniec 2021 r. znajdowały się 3663 obiekty, w tym na terenie Powiatu Toruńskiego 1695 obiektów. Skontrolowano 215 zakładów, w których przeprowadzono 246 kontroli. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 19 mandatów karnych na kwotę 4500 zł

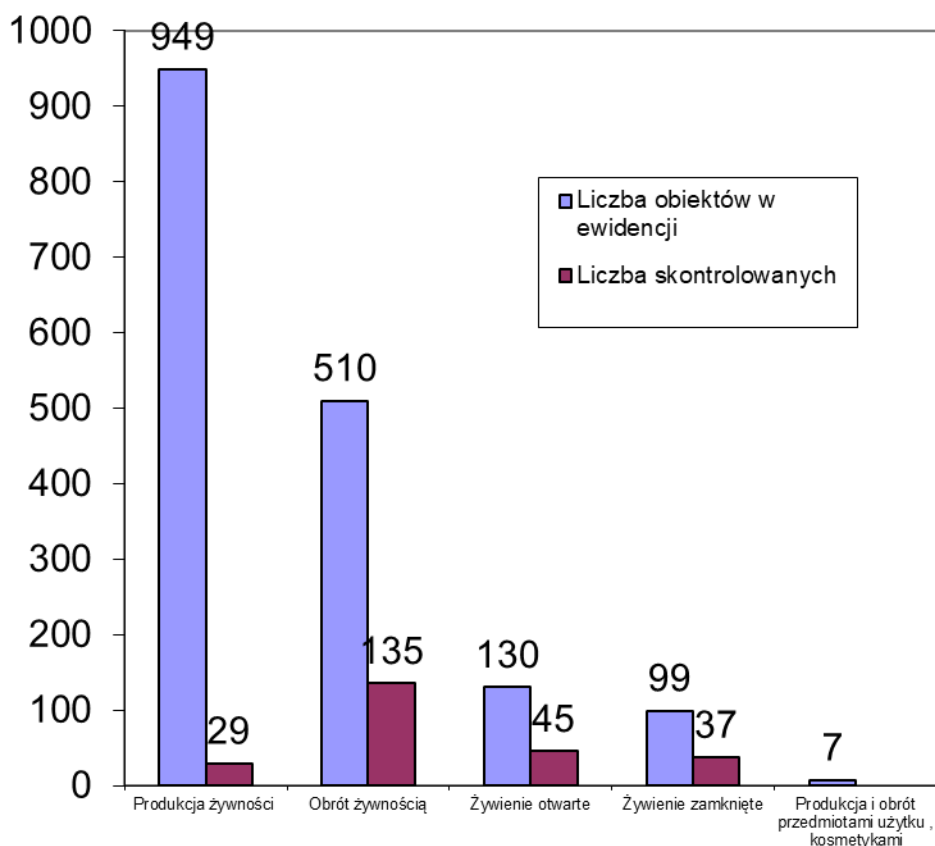
Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w obiektach obrotu żywnością oraz w zakładach małej gastronomii.

W ramach urzędowej kontroli żywności do badań pobrano 329 próbek żywności i przedmiotów użytku - kwestionowano 1 próbę kalafiora; w/w produkt został zgłoszony do systemu RASFF.

Działalność kontrolno-represyjna w obiektach żywnościowo - żywieniowych w Powiecie Toruńskim w 2021 r.

Grupa obiektów	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli	Decyzje administracyjne	Mandaty (liczba/wartość w zł)
Produkcja żywności	949	24	29	2	2/700
Obrót żywnością	510	115	135	0	14/2900
Żywienie otwarte	130	41	45	0	2/600
Żywienie zamknięte	99	35	37	1	1/300
Produkcja i obrót przedmiotami użytku oraz kosmetykami	7	0	0	0	–
Łącznie	1695	215	246	3	19/4500

Liczba obiektów i kontroli w poszczególnych grupach

Zakłady obrotu żywnością

Do tej grupy obiektów zaliczamy sklepy spożywcze, supermarkety, hurtownie spożywcze, kioski oraz ruchome punkty sprzedaży.

W 2021 r. podczas 135 kontroli sanitarnych przeprowadzonych w 115 obiektach nałożono 14 mandatów karnych na łączną kwotę 2900 zł.

Najczęściej występujące nieprawidłowości to:

- brak czystości pomieszczeń i sprzętu;
- brak higieny sprzedaży;
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego.

Przyjęto 5 interwencji dotyczących głównie sprzedaży produktów po terminie przydatności do spożycia, braku higieny sprzedaży – w 2 przypadkach kontrole potwierdziły zgłaszane nieprawidłowości.

Obiekty żywienia zbiorowego otwarte

W skład tej grupy obiektów wchodzi: restauracje, bary, kawiarnie, punkty małej gastronomii, pijalnie piwa. W 2021 roku przeprowadzono 45 kontroli w 41 obiektach, podczas których stwierdzano w 2 zakładach nieprawidłowości dotyczące niewłaściwych warunków przechowywania i sprzedaży żywności.

W związku z powyższym nałożono 2 mandaty karne na kwotę 600 zł.

Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte

Do tej grupy zaliczamy:

- stołówki: szkolne, przedszkolne, w żłobkach oraz stołówki w zakładach pracy.

W 2021 roku przeprowadzono 37 kontroli w 35 obiektach. W 1 placówce przedszkolnej stwierdzono zły stan techniczny wyposażenia (sprzętu produkcyjnego), w związku z powyższym wydano decyzję celem poprawy warunków.

Zakłady produkcji żywności

Pod nadzorem było 949 zakładów produkcyjnych: w tym piekarnie (11), przetwórnice owocowo-warzywne (6), ciastkarnie (7), młyny (2), automaty do lodów (3), zakład produkcji kiełków, wytwórnia wody sodowej, wytwórnie koncentratów spożywczych (2), wytwórnia płatków śniadaniowych, cukrownia i 2 wytwórnie lodów. Pozostałe obiekty to gospodarstwa rolne, które zajmują się głównie uprawą buraków cukrowych, zbóż, rzepaku oraz warzyw i owoców.

W 2021 r. skontrolowano 24 zakłady, w których przeprowadzono 29 kontroli. W 1 zakładzie stwierdzono brak badań właścicielskich własnych wyrobów, brak wdrożonych i utrzymanych zasad GHP, HACCP, w związku z powyższym wydano decyzję administracyjną zobowiązującą do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. W 1 zakładzie stwierdzono ślady bytowania szkodników, w związku z czym zakład został zamknięty do czasu zapewnienia właściwego stanu sanitarnego, a przedsiębiorcę ukarano mandatem karnym na kwotę 500 zł.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (The Rapid Alert System for Food and Feed)

Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania o produktach niebezpiecznych RASFF.

W ramach systemu RASFF w 2021 r. otrzymano 80 zgłoszeń dotyczących: 46 środków spożywczych i 20 suplementów diety oraz 14 dotyczących przedmiotów użytku. W ramach postępowania wyjaśniającego sprawdzono 277 obiektów objętych nadzorem oraz firmy prywatne. W 164 zakładach wskazanych na listach odbiorców nie stwierdzono w obrocie kwestionowanych produktów, zostały one sprzedane klientom ostatecznym. W 16 obiektach stwierdzono w obrocie kwestionowane produkty, które zostały zutylizowane oraz w 97 zakładach produkty zostały oddane do dostawcy lub magazynów centralnych.

Do systemu RASFF zgłoszono ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne 10 produktów, ze względu na zanieczyszczenia chemiczne 41 produktów, ze względu na inne zagrożenia 9 produktów.

Ponadto do systemu RASFF zgłoszono 14 wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

RAPEX - System Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych
(the Rapid alert system for dangerous non-food products)

Działania podjęte w ramach RAPEX

Do systemu RAPEX zgłoszono pastę do zębów pn. Red Paste for Teeth and Gums. W/w produkt został wcześniej wycofany przez dystrybutora.

Wśród ofert portalu allegro.pl nie stwierdzono w/w produktu na terenie powiatu toruńskiego. Przeprowadzone kontrole w 5 drogeriach nie wykazały oferowania do sprzedaży kwestionowanego wyrobu.

Wnioski:

1. Utrzymuje się dobry stan sanitarny w obiektach produkcji żywności tj. ciastkarniach, piekarniach, zakładach przetwórstwa owocowo-warzywnego, wytwórniach wyrobów cukierniczych oraz obrotu żywnością - w dużych sklepach i hurtowniach.
2. Najwięcej nieprawidłowości stwierdza się nadal w mniejszych obiektach obrotu żywnością. W tej grupie obiektów nałożono ogółem 14 mandatów karnych na kwotę 2900 złotych.

HIGIENA PRACY

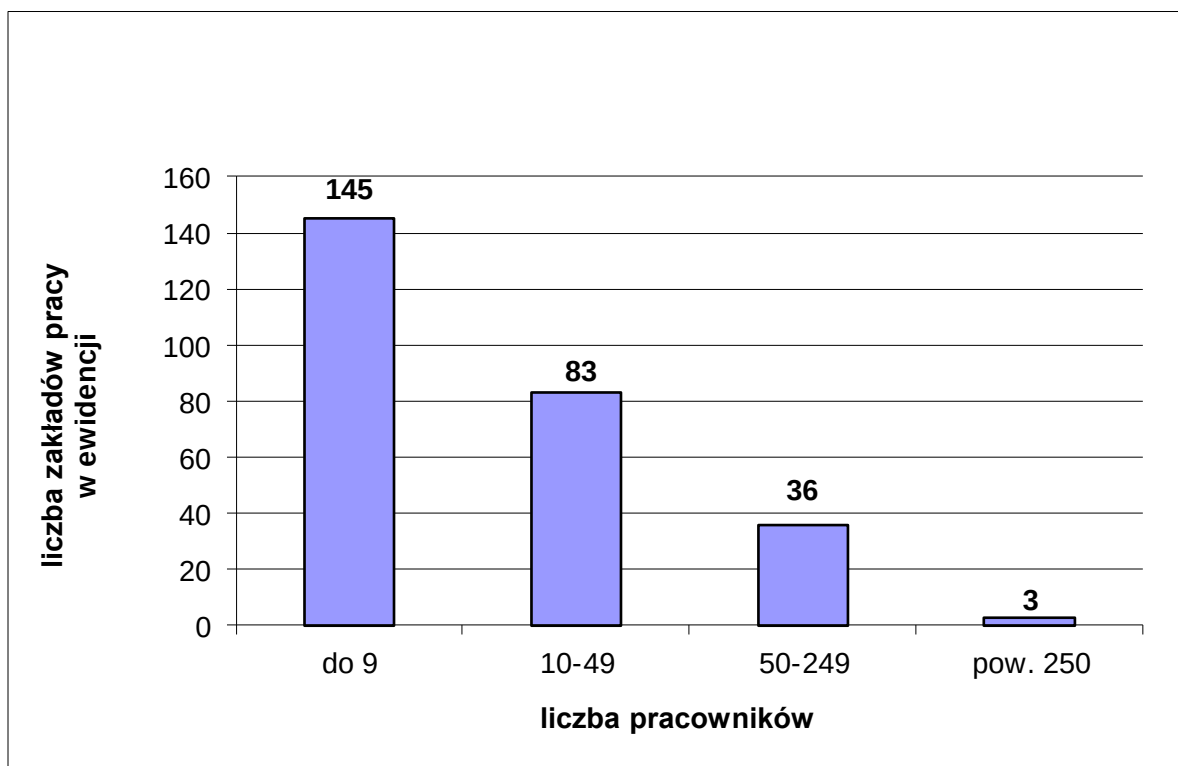
Nadzór nad środowiskiem pracy.

W ewidencji Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Toruniu na dzień 31 grudnia 2021 r. ujętych było **267 zakładów pracy**, funkcjonujących na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego (w 2020 r. – 262 zakłady).

Dominujące pod względem liczby zakładów pracy funkcjonujących na terenie powiatu toruńskiego branże to:

- naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (PKD 45): 38 zakładów (14,23% spośród ogółu zewidencjonowanych zakładów);
- handel hurtowy (PKD 46): 27 zakładów (10,11%);
- produkcja artykułów spożywczych (PKD: 10): 22 zakłady (8,24%).

Wśród zewidencjonowanych zakładów pracy, podobnie jak w latach ubiegłych, ponad połowę (54,31%) stanowią firmy małe – zatrudniające do 9 pracowników (145 zakładów). Strukturę zatrudnienia w zakładach pracy ujętych w ewidencji pionu higieny pracy w 2021 r. przedstawia poniższy wykres:

W 2021 r. skontrolowano w powiecie toruńskim pod kątem warunków pracy oraz zagrożeń zawodowych występujących na stanowiskach pracy 29 zakładów pracy zatrudniających łącznie 393 pracowników (w 2020 r. – 12 zakładów, zatrudniających 153 pracowników).

Przeprowadzono 29 kontroli sanitarnych w zakresie higieny pracy (2020 r. – 12); praktycznie każda kontrola obejmowała szereg zagadnień, w tym m. in.:

- w ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono: 23 kontrole,
- w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy: 15 kontroli,
- w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi: 13 kontroli,

- w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi: 2 kontrole.

W 2021 r. na ponadnormatywne stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy narażonych było 760 pracowników zatrudnionych w 33 zakładach pracy funkcjonujących w powiecie toruńskim (w 2020 r. – 703 pracowników zatrudnionych w 31 zakładach), w tym:

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu dotyczyło 744 pracowników zatrudnionych w 31 zakładach (w 2020 r. – 692 pracowników w 30 zakładach);
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) pyłu dotyczyło 7 pracowników zatrudnionych w 2 zakładach pracy (w 2020 r. – 2 pracowników w 1 zakładzie), w tym:
 - 3 pracowników (1 zakład) ekspozowanych na działanie pyłu mąki (frakcja wdychalna);
 - 2 pracowników (1 zakład) ekspozowanych na działanie pyłu drewna (frakcja wdychalna);
 - 2 pracowników (1 zakład) ekspozowanych na działanie pyłów niesklasyfikowanych ze względu na toksyczność (frakcja wdychalna)
- przekroczenia NDS różnych czynników chemicznych dotyczyło 9 pracowników zatrudnionych w 2 zakładach (w 2020 r. – 9 pracowników w 2 zakładach), w tym:
 - 4 pracowników (1 zakład) ekspozowanych w środowisku pracy na ponadnormatywne stężenie 1-Metoksy-propan-2-olu;
 - 5 pracowników (1 zakład) ekspozowanych w środowisku pracy na ponadnormatywne stężenia styrenu.

Na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy narażone były 244 osoby zatrudnione w 15 skontrolowanych zakładach branży spożywczej, rolnej, usług pogrzebowych.

W ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” prowadzony jest nadzór nad przygotowaniem pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest. Na terenie powiatu toruńskiego zlokalizowana jest 1 firma zajmująca się usuwaniem wyrobów zawierających azbest; w 2021 r. kontroli w siedzibie tej firmy nie przeprowadzono.

W 2021 r. otrzymano 15 zgłoszeń dotyczących zamiaru przeprowadzenia na terenie powiatu toruńskiego prac związanych z usuwaniem materiałów konstrukcyjnych zawierających azbest – kontroli podczas ww. prac nie przeprowadzono.

Choroby zawodowe.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w 2021 r. współpracował w zakresie chorób zawodowych z jednostką orzeczniczą I stopnia:

- Poradnia Chorób Zawodowych Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska 46; 87-100 Toruń

oraz z jednostką orzeczniczą II stopnia:

- Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr. med. Jerzego Nofera w Łodzi, ul. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus 8; 91-348 Łódź.

W 2021 r. przeprowadzono 1 postępowanie wyjaśniające w sprawie choroby zawodowej w zakładzie pracy na terenie powiatu toruńskiego (w 2020 r. – 13 postępowań).

Wyniki przeprowadzonych postępowań wyjaśniających w sprawach chorób zawodowych przekazywane są do właściwych jednostek orzecznich. Z uwagi na długotrwałość procesu diagnostyczno-orzeczniczego wydanie decyzji administracyjnej w sprawie choroby zawodowej następuje w wielu przypadkach dopiero po upływie kilkunastu miesięcy od

wszczęcia postępowania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu przekazał do jednostki orzeczniczej I stopnia 1 „Skierowanie na badania w związku z podejrzeniem choroby zawodowej”, dotyczące byłego pracownika zakładu pracy zlokalizowanego w powiecie toruńskim, który osobiście zgłosił podejrzenie choroby zawodowej (2020 r. – 3 skierowania).

W 2021 r. wydano 11 decyzji administracyjnych w sprawach chorób zawodowych (w 2020 r. – 7), w tym:

- 4 decyzje stwierdzające chorobę zawodową (w 2020 r. – 2 decyzje),
- 5 decyzji nie stwierdzających choroby zawodowej (w 2020 r. – 5 decyzji);
- 2 decyzje umarzające postępowanie administracyjne, wszczęte w związku z błędnym oznaczeniem strony w zgłoszeniu podejrzenia choroby zawodowej.

W 2021 r. chorobę zawodową (w rozumieniu decyzji ostatecznej) stwierdzono u 4 pracowników zakładów pracy funkcjonujących w powiecie toruńskim.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wystawił 4 „Karty stwierdzenia choroby zawodowej”, przekazywane następnie do Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych w Instytucie Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi (w 2020 r. – 2 karty); stwierdzono następujące jednostki chorobowe:

- 1 przypadek wtórnych zmian przerostowych fałdów głosowych (poz. 15.2);
- 1 przypadek obustronnego trwałego odbiorczego ubytku słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowanego hałasem, wyrażonego podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczonego jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz (poz. 21);
- 2 przypadki boreliozy (poz. 26).

Wszystkie stwierdzone w 2021 r. w powiecie toruńskim 4 przypadki chorób zawodowych dotyczyły mężczyzn:

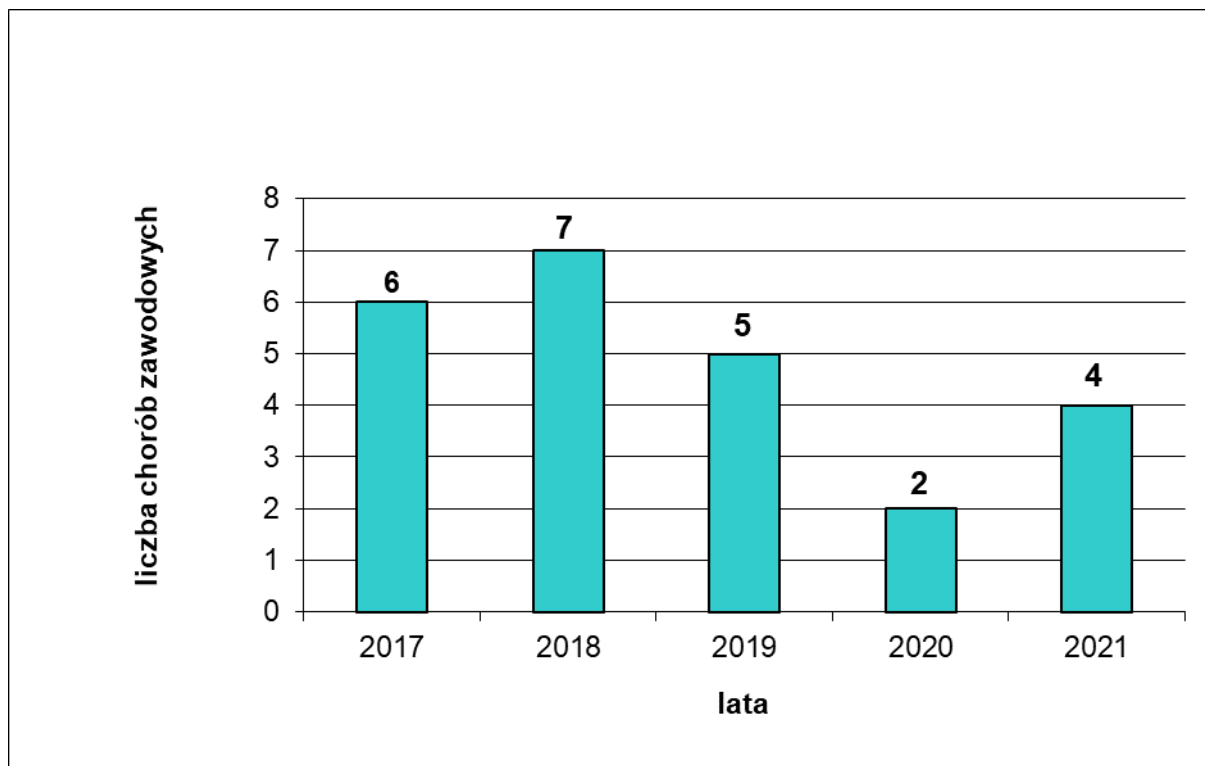
- w przedziale wieku 30-39 lat: 1 przypadek;
- w przedziale wieku 40-49 lat: 1 przypadek;
- w przedziale wieku 50-59 lat: 1 przypadek;
- w przedziale wieku powyżej 60 lat: 1 przypadek.

Choroby zawodowe u pracowników zakładów pracy w powiecie toruńskim ziemskim stwierdzane w latach 2017 – 2021

poz. wykazu chorób zaw.*	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych przypadków				
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
6	astma oskrzelowa	1				
15	przewlekłe choroby narządu głosu	1			1	1
18	choroby skóry		1	1		
19	przewlekłe choroby układu ruchu					
20	przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	2	2	1		
21	obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu					1
26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	2	4	3	1	2
Razem:		6	7	5	2	4

* wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1367)

Liczba chorób zawodowych u pracowników zakładów pracy w powiecie toruńskim stwierdzanych w latach 2017 – 2021

Nadzór nad środkami zastępczymi (tzw. „dopalaczami”).

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizował zadania dotyczące środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Kontynuowano także działalność oświatowo-zdrowotną, mającą na celu profilaktykę oraz ustawiczne pogłębianie wiedzy społeczeństwa nt. szkodliwości środków zastępczych oraz konsekwencji zdrowotnych wynikających z ich używania.

W 2021 r. na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego nie ujawniono przypadków wprowadzania do obrotu środków zastępczych; organy ścigania nie przekazały Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu żadnej sprawy.

Do obowiązków Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu należy przyjmowanie, rejestrowanie w bazie SMIOD (System monitorowania informacji o „dopalaczach”) i przekazywanie Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy zgłoszeń wystąpienia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

Wszystkie podmioty wykonujące działalność leczniczą i przeprowadzające badania pośmiertne zostały poinformowane o obowiązku zgłaszania od dnia 21 sierpnia 2018 r. wystąpienia zatrucia/ podejrzenia zatrucia; przekazano także wzór standardowego formularza elektronicznego („Formularz zgłoszenia przypadku podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną na podstawie art. 30a ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii”).

W 2021 r. Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu zgłoszono 1 zgon w wyniku zatrucia 4-CMC, do którego doszło w miejscowości Dybowo k. Torunia w dniu 23 sierpnia 2021 r. Przypadek dotyczył mężczyzny, którego wieku nie podano. Sprawą zajmuje się Prokuratura Okręgowa w Gdańsku (sygnatura akt: 3008-3.Ds.24.2021).

Promocja zdrowia w środowisku pracy.

Działalność Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Toruniu ukierunkowana jest na poprawę warunków pracy, a więc poprawę warunków sprzyjających zdrowiu. Przeprowadzane kontrole koncentrują się przede wszystkim na głównych zagrożeniach dla zdrowia pracowników, mając za cel szeroko pojętą profilaktykę chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Celem działań podejmowanych przez pracowników Sekcji jest także promowanie zachowań prozdrowotnych; Sekcja Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy współpracuje w tym zakresie z Sekcją Profilaktyki Zdrowotnej tut. Stacji.

W trakcie kontroli prowadzonych w 2021 r. w ramach nadzoru nad warunkami higieny pracy, podobnie jak w latach poprzednich, zbierano informacje na temat przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych zakładach.

Działania te mają na celu ustalenie stanu faktycznego dotyczącego respektowania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 276). W 2021 r. nie stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie cyt. ustawy w skontrolowanych zakładach pracy.

W trakcie kontroli przeprowadzanych po dniu 8 listopada 2021 r. informowano pracodawców o kampanii „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową” koordynowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy; zachęcano także do korzystania ze strony internetowej:

<https://www.healthyworkplaces.eu/all-ages-splash-page>.

Podsumowanie i wnioski

Wprowadzony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 uniemożliwił przeprowadzenie wielu zaplanowanych na 2021 r. działań.

Pracownicy Sekcji Nadzoru Nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy PSSE w Toruniu byli angażowani, podobnie jak w 2020 r., do realizacji działań związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się COVID-19, takich jak obsługa Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIŚ) oraz udział w kontrolach przestrzegania obowiązujących ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (147 kontroli; 20 mandatów na łączną kwotę 3900 zł).

W związku z realizacją działań pionu higieny pracy w 2021 r. wydano łącznie 23 decyzje administracyjne, w tym:

- 6 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli;
- 9 decyzji w sprawach chorób zawodowych;
- 5 decyzji zmieniających;
- 3 decyzje umarzające.

Wydano ponadto 6 decyzji płatniczych.

W związku z realizacją działań związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się COVID-19 w Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy:

- wydano 3 decyzje o nałożeniu kary pieniężnej na łączną kwotę 3000 zł za niezastosowanie się do zakazu opuszczania miejsca izolacji w warunkach domowych;
- wystawiono 925 zaświadczeń o odbyciu kwarantanny/ izolacji (na wnioski strony);
- udzielono 668 pisemnych odpowiedzi na wnioski o informacje kierowane przez organy Policji, kuratorów i komorników sądowych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Warunki sanitarno - higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu znajduje się 391 placówek nauczania i wychowania. Na terenie powiatu toruńskiego są 102 jednostki.

W 2021 r. pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowali 13 placówek stałych, w tym: 8 żłobków, 5 przedszkoli oraz 9 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży. Przeprowadzono 30 kontroli sanitarnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał 1 decyzję administracyjną.

W skontrolowanych placówkach przebywało 424 dzieci/uczniów.

Warunki do utrzymania higieny

Wszystkie skontrolowane placówki mieszczą się w budynkach przystosowanych, posiadających wodociąg i kanalizację oraz ustępy wewnętrzne.

Zaopatrzenie placówek w środki do utrzymania higieny osobistej ocenia się jako dobre. Oprócz mydła, ręczników papierowych, papieru toaletowego udostępniono także środki do dezynfekcji rąk dla personelu i rodziców oraz umieszczono w widocznych miejscach stosowne instrukcje mycia/dezynfekcji rąk.

Każda placówka opracowała procedury zapobiegania i zwalczania COVID-19 w oparciu o wytyczne GIS. Zapewniono zapas maseczek, rękawiczek jednorazowych oraz środków do mycia i dezynfekcji.

Zbiorniki bezodpływowe (szambo) posiadają 2 skontrolowane żłobki – Żłobek „Mała Oliwka” w Górsku, gm. Zławieś Wielka oraz Żłobek w Rogowie, gm. Lubicz.

Poprawa warunków pobytu w placówkach

W 2021 r. odnotowano poprawę warunków w Szkole Podstawowej w Warszewicach, gm. Łubianka, tj. poprawiono funkcjonalność bezpieczeństwa w ciągach komunikacyjnych, wymieniono podłogi, armaturę sanitarną, a także instalację grzewczą i elektryczną.

Wyremontowano sanitariaty dla dzieci w Przedszkolu Miejskim nr 1 w Chełmży (zmiana wyposażenia, remont posadzek, malowanie pomieszczeń), ponadto wymieniono podłogi w salach dydaktycznych i holu przedszkola.

Oddano do użytkowania następujące obiekty:

- nowy żłobek: Żłobek „Niezapominajka” w Obrowie, gm. Obrowo,
- nowe przedszkole: Przedszkole „Niezapominajka” w Obrowie, gm. Obrowo.

Działania profilaktyczne

W 2021 roku działania profilaktyczne skupiały się głównie na zapobieganiu, przeciwdziałaniu i zwalczaniu COVID-19.

Realizowano następujące zadania:

1. nadzór nad systemem Ewidencji Wjazdu do Polski, tj. EWP,
2. pełnienie dyżurów przy telefonie alarmowym,
3. obsługa infolinii dla dyrektorów placówek oświatowych,
4. przekazywanie informacji w sprawie zachorowań na COVID-19 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
5. podejmowanie i rozwiązywanie zgłoszeń w systemie SEPIS;
6. przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych.

W 2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 281 opinii sanitarnych, które dotyczyły zawieszenia zajęć w szkołach i placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Dyrektorzy placówek zwracali się z prośbą o zawieszenie zajęć i możliwość kształcenia uczniów w formie hybrydowej lub zdalnej po otrzymaniu informacji o dziecku/uczni lub pracowniku zakażonym koronawirusem SARS-CoV-2.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Zadaniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu jest sprawowanie **nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży** w czasie wakacji zimowych i letnich.

Skontrolowano 9 turnusów w okresie letnich wakacji. Z wypoczynku skorzystało 191 uczestników wypoczynku letniego.

25 maja 2021 r. na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej ukazały się wytyczne GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci oraz młodzieży. Opisane procedury służyły ograniczeniu ryzyka zakażenia dzieci i młodzieży oraz kadry podczas zorganizowanego wypoczynku letniego w czasie trwania epidemii COVID-19 na terenie kraju.

Przygotowane wytyczne zawierały **wymagania i procedury dotyczące przygotowania wypoczynku**, w tym organizacji wyżywienia uczestników, bazy noclegowej czy wyposażenia w środki ochrony osobistej, itp. Opisana została również procedura postępowania w sytuacji podejrzenia zakażenia koronawirusem wśród uczestników, kadry i innych pracowników wypoczynku. W wytycznych znalazły się też zalecenia dla rodziców, którzy zdecydują się wysłać swoje dziecko na kolonie czy obóz letni. Jednocześnie wytyczne stanowiły podstawę dla organizatorów wypoczynku do opracowania własnych procedur (regulaminów) bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, adekwatnych do organizowanych różnych form wypoczynku.

Stan sanitarno - higieniczny placówek nie budził zastrzeżeń, a organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Organizatorzy wypoczynku letniego dostosowali się do wytycznych, które ukazały się na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W placówkach wypoczynku prowadzono rozmowy i pozostawiono materiały edukacyjne dotyczące bezpiecznego wypoczynku, a także profilaktyki chorób zakaźnych, zatruc pokarmowych i prozdrowotnego stylu życia. Oprócz zajęć tematycznych organizatorzy zorganizowali dla uczestników zajęcia w instytucjach nauki i kultury na terenie Torunia oraz powiatu toruńskiego.

Wnioski

1. W 2021 roku poprawiły się warunki pobytu dzieci w placówkach opiekuńczych - powstały nowe żłobki, przedszkola, w istniejących obiektach przeprowadzano remonty, modernizacje i wymianę wyposażenia na nowoczesny sprzęt.
2. Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów oceniono jako dobre. Podczas prowadzonego nadzoru szczególny nacisk kładzie się na higienę rąk, jako podstawową metodę zapobiegania chorobom zakaźnym. W czasie pandemii COVID-19 zapewniono właściwe środki higieniczne z uwzględnieniem płynu do dezynfekcji rąk.
3. Stan sanitarno - higieniczny placówek wypoczynku nie budził zastrzeżeń, a organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Organizatorzy wypoczynku letniego spełnili wymagania zawarte w wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych.

Działalność polega na kontroli przestrzegania obowiązujących norm i przepisów pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, projektowania inwestycji, ich realizacji oraz przekazywania do użytkowania tj.:

- udział w postępowaniu dotyczącym przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
 - uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- udział w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:
 - wydawanie opinii co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - opracowywanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej dotyczącej budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz opiniowanie planów, koncepcji i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali usługowych do nowej funkcji,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych,
- wydawanie opinii dotyczących zajęcia stanowiska w sprawie obiektów użyteczności publicznej.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych przedsięwzięć zaliczanych do mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą przedsięwzięć planowanych do realizacji.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizując zadania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2021 wydał: **159** opinii sanitarnych, **40** postanowień (w tym **2 postanowienia** dla odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) oraz **48** decyzji płańniczych. Ponadto przeprowadzono **57** kontroli sanitarnych i wizji lokalnych.

W ramach procedur oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373), wydano **133** opinie. Dotyczyły one projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko i warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Przygotowano **77** opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć zlokalizowanych na terenie gmin. Wydano **6** opinii w sprawie warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym **1** negatywną. Zaopiniowano **29** projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin zgodnie z w/w ustawą, w tym **19** negatywnie. W opiniach uwzględniano warunki sanitarne i zdrowotne dotyczące zanieczyszczenia powietrza, hałasu oraz lokalizacji ujęć wód i ich stref

ochronnych, usuwania zanieczyszczeń, unieszkodliwiania odpadów, a także wpływu projektowanych zmian na zdrowie ludzi. Ponadto wydano **21** opinii zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373) uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych terenów gmin.

W roku 2021 wydano **2 uzgodnienia** w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczące terenu gmin.

Zgodnie z art. 35 ust.1 pkt 3 Prawa Budowlanego wydano **4 uzgodnienia dla projektów budowlanych** w formie opinii, w tym **2 bez zastrzeżeń**. Uzgadniane projekty dotyczyły obiektów przeznaczonych na działalność służby zdrowia, stację diagnostyczną, stację uzdatniania wody i dom dziennego pobytu.

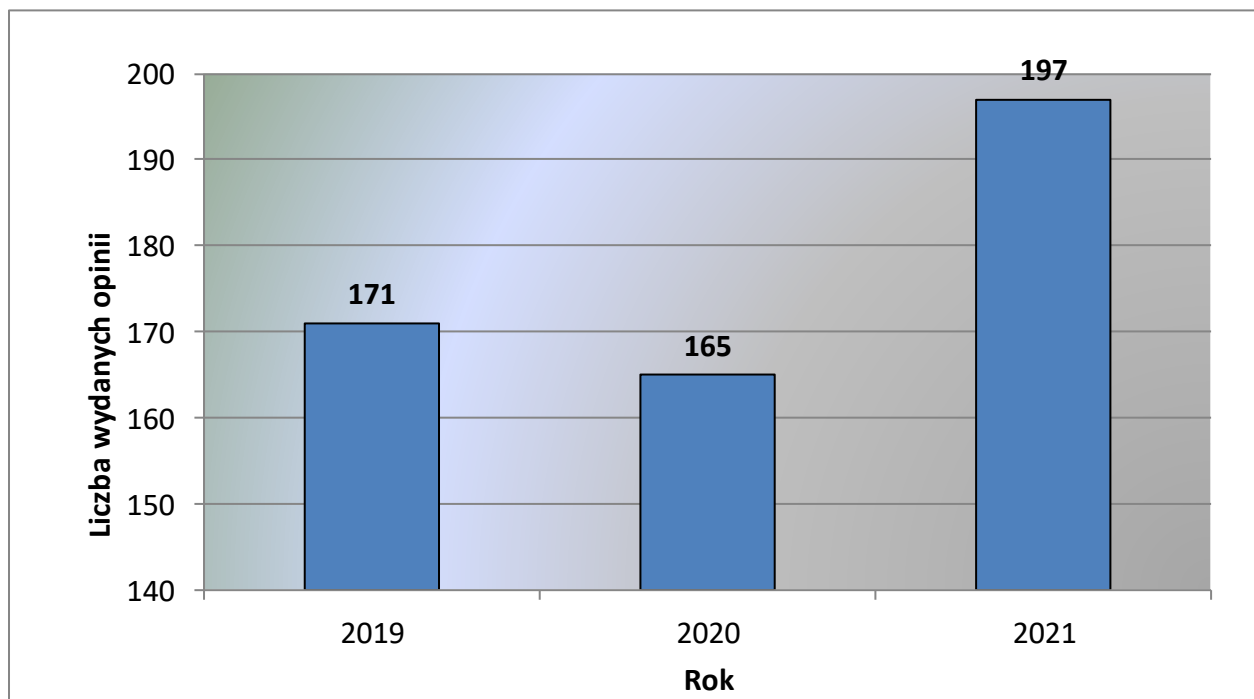
W oparciu o art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane i na podstawie art. 3 pkt. 2 i 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydano **38 postanowień** dla obiektów nowo oddawanych do użytku. Nieprawidłowości stwierdzono w **28 obiektach**. Około 90 % inwestycji posiadało uzgodnioną pod względem sanitarnym dokumentację projektową. W przeważającej części uzgodnienia były dokonywane przez rzeczoznawców ds. sanitarnych. W 15 % spraw inwestor wprowadzał zmiany w trakcie realizacji inwestycji. Dotyczyły one głównie zmian funkcji, w związku z tym zmieniane były wielkości pomieszczeń lub układ i sposób ich zagospodarowania.

Wydano również łącznie **22 opinie sanitarne i pisma** dotyczące zajęcia stanowiska w sprawie obiektów użyteczności publicznej dla przedszkoli, aptek, domu seniora, cmentarza, budynku wielorodzinnego, sklepu spożywczego oraz innych obiektów. O opinie te wnioskowali właściciele obiektów lub osoby prowadzące działalność gospodarczą. Ponadto w roku 2021 Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego uczestniczyła wraz z innymi sekcjami w kontrolach krzyżowych dotyczących sprawdzania przestrzegania obostrzeń podczas pandemii COVID-19.

Rodzaje opinii wydanych w 2021 r.

Rodzaj opinii	Liczba
- ustalenie obowiązku i zakresu sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko	77
- uzgodnienie inwestycji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	6
- uzgodnienia i opinie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	29
- uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	21
- uzgodnienie dokumentacji projektowych	4
- dla inwestycji dopuszczonych do użytkowania	38
- opinie i pisma dla różnych rodzajów obiektów (przedszkola, żłobki, gabinety kosmetyczne, zakłady fryzjerskie, kluby fitness, dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą	22
Razem	197

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2019-2021

Wnioski:

1. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych do realizacji przedsięwzięć i zgłoszonych poszczególnych obiektów przez inwestorów.
2. Dominującą pozycję wśród rozpatrzonych spraw zajmowały opinie dotyczące potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, postanowienia w sprawie dopuszczenia obiektu do użytkowania oraz uzgodnienia i opinie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
3. Wzrosła liczba wydawanych postanowień dla inwestycji dopuszczonych do użytkowania.
4. W opiniowanej dokumentacji nie stwierdzono znacznych naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych, jednak wszystkie przedłożone projekty budowlane zostały uzgodnione z podaniem zastrzeżeń. W przypadku dużej liczby zastrzeżeń podanych w uzgodnieniach projekty są poprawiane i składane do ponownego rozpatrzenia.
5. Przy realizacji nowych inwestycji stosowane są coraz lepsze rozwiązania i urządzenia techniczne. Inwestorzy w trakcie realizacji nowo powstałych przedsięwzięć uwzględniają zalecenia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu oraz rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Głównym celem działań oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz informowanie o zachowaniach ryzykownych dla zdrowia.

Cel ten realizowany był w następujących obszarach:

Profilaktyka nadwagi i otyłości

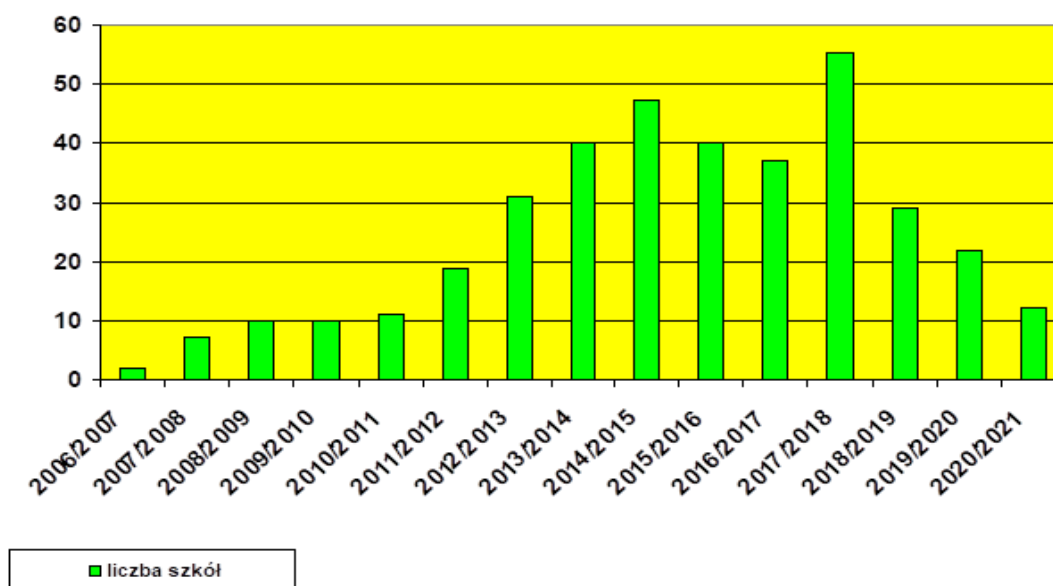
Światowa Organizacja Zdrowia uznaje otyłość za najgroźniejszą chorobę przewlekłą, która nieleczona prowadzi do rozwoju chorób układu krążenia, cukrzycy typu 2, zespołu metabolicznego, zaburzeń hormonalnych, a także zwiększa ryzyko zachorowań na niektóre rodzaje nowotworów. Każdego roku przybywa osób cierpiących na otyłość. Zjawisko to dotyczy również dzieci i młodzieży. Główną przyczyną otyłości jest dodatni bilans energetyczny, czyli spożywanie zbyt dużej ilości pokarmów w stosunku do fizjologicznego zapotrzebowania organizmu. Zjawisku temu sprzyja niedostateczna aktywność fizyczna lub jej brak. Kolejnymi czynnikami są: zaburzenia hormonalne, rzadkie choroby genetyczne oraz nieprawidłowości metaboliczne.

Odpowiadając na potrzeby społeczne Główny Inspektorat Sanitarny i Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców od 2006 r. realizują ogólnopolski program edukacyjny pn. „Trzymaj Formę!”. Celem programu jest poprawa sposobu odżywiania i promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Odbiorcami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodzice.

W roku szkolnym 2020/2021 realizowana była XV edycja programu - wzięło w niej udział 528 uczniów z 7 placówek w powiecie toruńskim. W roku 2021/2022 do realizacji programu przystąpiło wg zgłoszeń 9 szkół z powiatu toruńskiego.

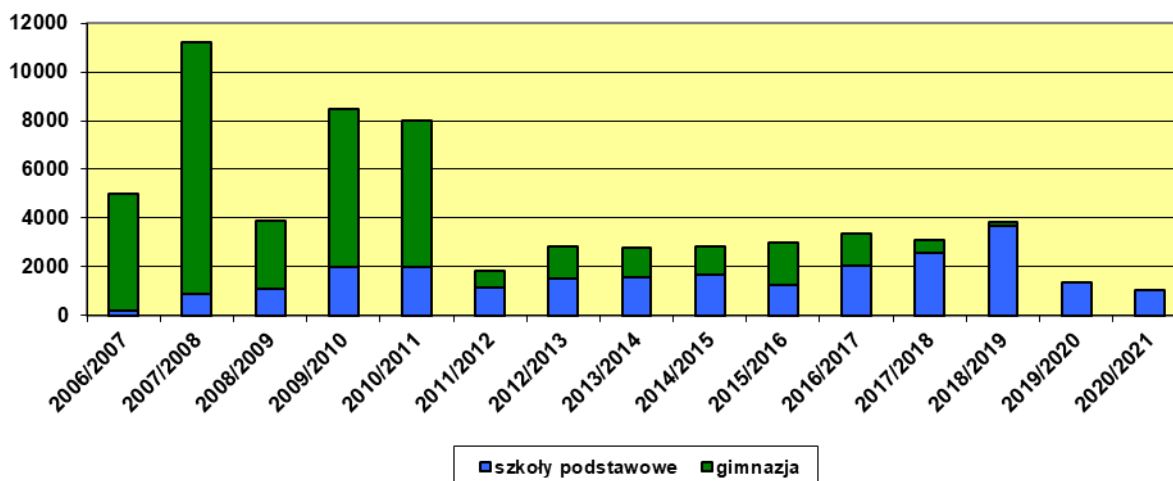
WYKRES I

Liczba szkół uczestniczących w kolejnych edycjach programu
„Trzymaj Formę!” w Toruniu i powiecie toruńskim

WYKRES II

Liczba uczniów uczestniczących w kolejnych edycjach programu "Trzymaj Formę!" w Toruniu i powiecie toruńskim

Profilaktyka tytoniowa

Palenie tytoniu to według WHO jeden z najpoważniejszych problemów cywilizacyjnych. W Polsce stanowi on również istotny problem zdrowotny, a rozmiary tego zjawiska są od kilkudziesięciu lat przedmiotem badań naukowych. Badania ankietowe dotyczące palenia tytoniu przez dzieci i młodzież prowadzone są w Polsce od lat 90 (w ramach międzynarodowych projektów HBSC i GYTS). Ich wyniki pokazują, że pali ok. 20% chłopców i 17% dziewcząt w wieku gimnazjalnym. Różnice w częstości palenia w populacjach chłopców i dziewcząt systematycznie zacierają się. Wielu nastolatków rozpoczyna palenie przed 10 r. ż., u palących dzieci często występują objawy uzależnienia od tytoniu. Choć w ostatnich latach spada w Polsce odsetek nastolatków palących tradycyjne papierosy, to w tym samym czasie szybko rośnie odsetek palących papierosy ręcznie skręcane, fajkę wodną lub e-papierosy. Polskie nastolatki, w szczególności dziewczęta, należą do najczęściej palących na świecie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu (POZNPT). W jego skład wchodzi m.in. programy edukacyjne oraz kampanie społeczne:

„Czyste Powietrze Wokół Nas” – program skierowany jest do dzieci 5. i 6. letnich oraz do ich rodziców/opiekunów; celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Program ten stanowi dla dzieci pierwszy etap nabywania wiedzy na temat szkodliwości dymu tytoniowego. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był on w 1 placówce w powiecie. W programie uczestniczyło 43 dzieci. Do realizacji programu w bieżącym roku szkolnym zgłosiło się 11 placówek oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu toruńskiego.

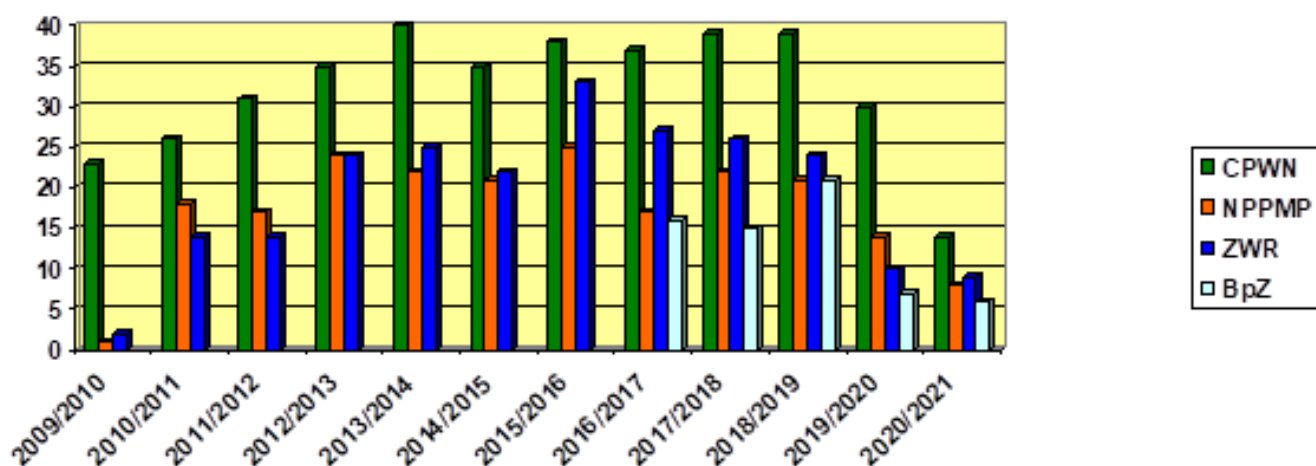
„Nie pal przy mnie, proszę” – program skierowany jest do uczniów klas I-III szkoły podstawowej, a jego celem jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu. W roku szkolnym 2020/2021 program realizowany był w 1 placówce w powiecie toruńskim, w programie udział wzięło 19 dzieci. W bieżącym roku szkolnym w programie uczestniczyć będzie 12 szkół.

„Znajdź właściwe rozwiązanie” – program uczy asertywnych zachowań, jego celem jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych – w programie uczestniczyły 4 placówki, 268 uczniów. Do realizacji programu w bieżącym roku szkolnym zgłosiło się 5 placówek.

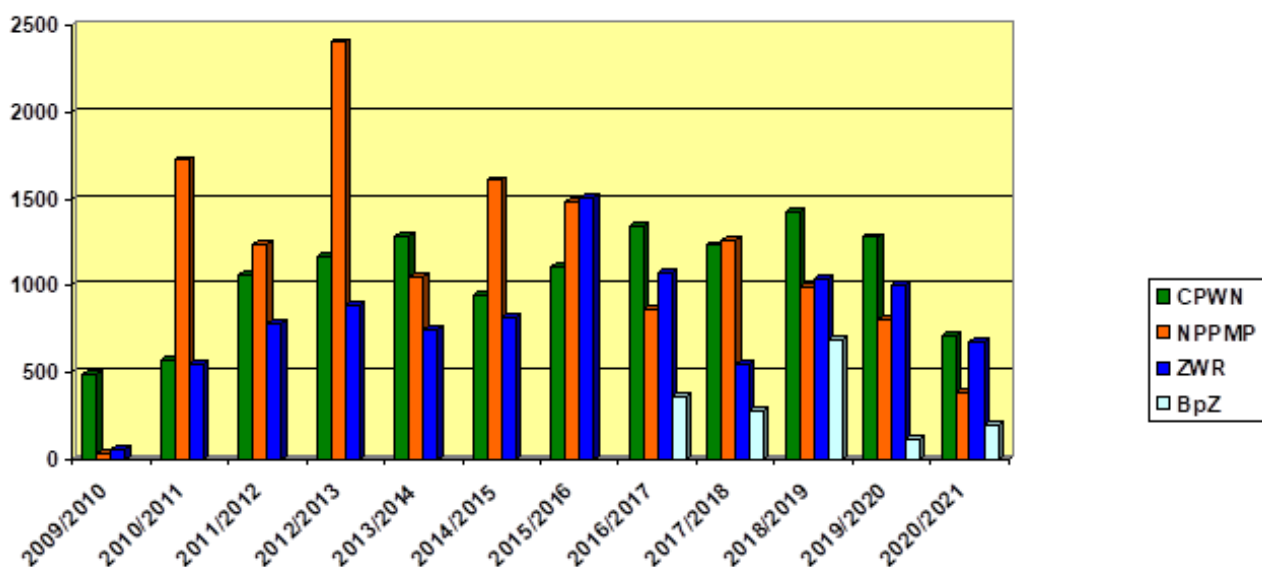

Bieg po zdrowie – nowy, ogólnopolski program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów; główny jego cel to zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. W roku szkolnym 2020/2021 udział wzięły 3 szkoły, wyedukowano 96 dzieci oraz 36 rodziców i opiekunów. W bieżącym roku szkolnym do programu zostało zgłoszonych 6 szkół podstawowych.

WYKRES III - Liczba szkół uczestniczących w kolejnych edycjach programów edukacji antytytoniowej w Toruniu i powiecie toruńskim

WYKRES IV - Liczba uczniów uczestniczących w kolejnych edycjach programów edukacji antytytoniowej w Toruniu i powiecie toruńskim

„Światowy Dzień bez Tytoniu” - ze względu na obecną sytuację epidemiczną w kraju działania związane z tegorocznymi obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu ograniczono do przygotowania 2 ekspozycji wizualnych na terenie PSSE w Toruniu, związanych z profilaktyką palenia tytoniu, poza tym umieszczono informację na Facebooku Stacji oraz wysłano pisma informacyjne z notką medialną do redakcji lokalnych mediów.

„Światowy Dzień Rzucania Palenia” - W ramach akcji Światowy Dzień Rzucania Palenia miały miejsce tematyczne ekspozycje wizualne w dwóch budynkach PSSE w Toruniu, zamieszczono informacje na stronie internetowej Stacji. Ponadto przekazano informacje nt. możliwości obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia koordynatorom programów profilaktyki tytoniowej podczas szkoleń i porad.

Pracownicy PSSE w Toruniu w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno – sanitarnych prowadzą systematyczne kontrole w zakresie przestrzegania zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej.

Profilaktyka uzależnień

Pomimo ogromnego zagrożenia młodzi ludzie nadal sięgają po substancje psychoaktywne, w tym m.in. „dopalacze” - nowe narkotyki, których użycie stanowią charakteryzującą się one wysoką toksycznością. Ich użycie łatwo może doprowadzić do trwałego uszkodzenia organów wewnętrznych i ośrodkowego układu nerwowego. Najczęściej po substancje psychoaktywne sięgają osoby młode, często nieświadome zagrożenia, jakie „dopalacze” niosą dla zdrowia i psychiki. To młodość, a zwłaszcza dojrzewanie sprawia, że nalogiem najbardziej zagrożeni są uczniowie - młodzi ludzie w wieku 14–20 lat przechodzą najtrudniejszy etap rozwoju emocjonalnego.

Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi oraz Instytutem Medycyny Wsi w Lublinie realizuje od 2012 roku **„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”**.

Projekt realizowany jest w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i współfinansowany przez Szwajcarię w ramach współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Program, objęty honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej, skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z uwagi na potrzebę dotarcia właśnie do tej grupy wiekowej, narażonej w szczególny sposób na zażywanie substancji psychoaktywnych, palenie tytoniu i spożywanie alkoholu.

Kontynuacją działań profilaktycznych w zakresie stosowania tzw. „dopalaczy”, czyli środków zastępczych, jest wojewódzka interwencja nieprogramowa pn. **„STOP dopalaczom!”**. Przygotowano ekspozycje wizualne, na stronie internetowej PSSE zamieszczono aktualne informacje i materiały informacyjno-edukacyjne, tj. opracowania, raporty i ulotki.

W roku szkolnym 2020/2021 realizowano nowy program z zakresu profilaktyki stosowania „dopalaczy” - **„Dopalacze – trzecia strona zjawiska”**. W powiecie toruńskim realizowały program 2 szkoły, wyedukowano 42 uczniów. W tym roku szkolnym do udziału w programie zgłosiło się 8 placówek.

Profilaktyka chorób zakaźnych

Choroby zakaźne to bardzo duża grupa schorzeń wywoływanych przez wirusy, bakterie, grzyby lub pasożyty. W miarę rozprzestrzeniania się drobnoustrojów lub ich toksyn mogą być przenoszone na inne osoby. Choroby zakaźne przez wiele wieków stanowiły jedną z głównych przyczyn zgonów. Jednak olbrzymi postęp wiedzy medycznej w ostatnich dziesięcioleciach, skuteczna farmakoterapia, a zwłaszcza upowszechnienie szczepień ochronnych pozwoliły na skuteczne zapobieganie i leczenie tego typu schorzeń.

Szczepienia pozostają najbardziej opłacalną i najskuteczniejszą formą zapobiegania chorobom.

Profilaktyka chorób zakaźnych w 2021 roku realizowana była w następujących obszarach tematycznych:

Profilaktyka HIV / AIDS realizowana w ramach Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV oraz poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich. Odbiorcą programu jest ogół społeczeństwa.

Program profilaktyki HIV/AIDS realizowało 29 uczniów w 1 szkole w powiecie toruńskim. W roku szkolnym 2021/22 2 szkoły z powiatu toruńskiego wyraziły chęć realizacji programu w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

W roku szkolnym 2020/2021 kontynuowano lokalny projekt realizowany we współpracy z Urzędem Miasta Torunia pn. „*Jak rozmawiać z dziećmi o AIDS?*”. Adresowany jest on do dzieci pięcio- i sześciolletnich. W minionym roku szkolnym w projekcie udział wzięła 1 szkoła podstawowa w powiecie toruńskim. Wyedukowano 6 dzieci.

Profilaktyka Wirusowego Zapalenia Wątroby typu C - w ramach działań edukacyjnych przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych dot. zapobiegania zakażeniom HCV. Na terenie PSSE w Toruniu działa punkt informacyjno – edukacyjny, w którym prowadzono rozmowy/konsultacje nt. profilaktyki zakażeń wirusem HCV z osobami zainteresowanymi. Przygotowano ekspozycje wizualne oraz zamieszczono informacje tematyczne na stronie internetowej stacji

Promocja szczepień ochronnych - celem tej inicjatywy jest podkreślanie znaczenia tego rodzaju profilaktyki dla ochrony przed chorobami zakaźnymi, którym można zapobiegać poprzez stosowanie szczepień ochronnych. W czasie Europejskiego Tygodnia Szczepień prowadzono punkt informacyjno – edukacyjny dla osób zainteresowanych szczepieniami, przygotowano ekspozycje wizualne oraz zamieszczono informacje tematyczne na stronie internetowej stacji.

„Tatuaż – moda a zdrowie” - celem interwencji jest zwiększenie świadomości oraz wiedzy na temat zagrożeń wynikających z wykonywania zabiegów zdobienia ciała (tatuaż, piercing) – możliwości zakażenia HBV, HCV, HIV. W roku szkolnym 2020/2021 do realizacji interwencji przystąpiły 3 szkoły w powiecie toruńskim – wyedukowano 73 uczniów. Materiały edukacyjne (broszury dla uczniów) zostały wydrukowane ze środków Miasta Toruń. W bieżącym roku szkolnym 2 placówki będą realizowały interwencję.

„Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami” to wojewódzki program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych (kleszczowe zapalenie mózgu, borelioza), skierowany jest do dzieci młodszych oraz ich rodziców i opiekunów. W powiecie toruńskim program realizowany był w 4 placówkach, wyedukowano 277 dzieci. W roku szkolnym 2021/22 program realizować będzie 5 placówek z powiatu toruńskiego.

Profilaktyka grypy - celem interwencji jest rozpowszechnienie informacji dotyczących profilaktyki grypy ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych - zamieszczono informacje nt. profilaktyki grypy na stronie internetowej PSSE w Toruniu, przygotowano ekspozycje wizualne na terenie stacji.

Inne działania

„Profilaktyka chorób pasożytniczych – wszawica, owsica, świerz” – wojewódzka interwencja nieprogramowa, skierowana do dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych oraz do ich rodziców i opiekunów. Jej celem jest ograniczenie występowania wszawicy, owsicy i świerzbu. W ubiegłorocznej edycji udział wzięły 3 placówki, wyedukowano 251 dzieci. W roku szkolnym 2021/22 do realizacji interwencji zgłosiła się 1 placówka z powiatu toruńskiego.

Ponadto realizowano działania informacyjno-edukacyjne w zakresie:

- obchodów Światowego Dnia Zdrowia;
- higieny osobistej;
- bezpieczeństwa w czasie wakacji zimowych;

Wnioski

1. Państwowa Inspekcja Sanitarna w obszarze promocji zdrowia podejmowała inicjatywy w oparciu o wytyczne i zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego, założenia Narodowego Programu Zdrowia, propozycje Światowej Organizacji Zdrowia oraz wiodące problemy zdrowotne i potrzeby środowiska lokalnego.
2. Większość działań skierowano do ogółu społeczności lokalnej. Głównymi odbiorcami działań byli rodzice i opiekunowie dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych, młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna, nauczyciele, pedagodzy szkolni, kobiety w wieku rozrodczym, pacjenci zakładów opieki zdrowotnej, pracownicy ochrony zdrowia.
3. Realizacja XV edycji ogólnopolskiego programu pn. „*Trzymaj Formę!*” potwierdza zmianę zachowań w zakresie stylu życia - prawidłowego odżywiania oraz aktywności fizycznej dzieci i młodzieży.
4. W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, szczególny nacisk położono na profilaktykę uzależnień, w tym profilaktykę palenia tytoniu i stosowania tzw. „dopałaczy”. Na podstawie opinii nauczycieli i rodziców działania podejmowane w ramach programów z zakresu profilaktyki tytoniowej ukształtowały prozdrowotne postawy wobec palenia tytoniu wśród dzieci i młodzieży - wzrosły umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni palą przy nich papierosy, młodzież potrafi zachować się asertywnie i odmówić w przypadku propozycji inicjacji palenia tytoniu.
5. Ocenę realizacji przedsięwzięć przeprowadzono w czasie 4 wizytacji w 2 placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu toruńskiego.